

Toelichting

<u>TOELICHTING .....</u>	<u>1</u>
Achtergrond	3
<u>HOOFDSTUK 1. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN .....</u>	<u>4</u>
ARTIKEL 1. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN	4
<u>HOOFDSTUK 2. RESULTAATGERICHTE COMPENSATIE.....</u>	<u>11</u>
ARTIKEL 2. DE TE BEREIKEN RESULTATEN	11
<u>HOOFDSTUK 3. HOE TE KOMEN TOT DE TE BEREIKEN RESULTATEN .....</u>	<u>11</u>
PARAGRAAF 1. GESPREK VOORAFGAAND AAN AANVRAAG	11
ARTIKEL 3. AANMELDING EN AANVRAAG	11
ARTIKEL 4. HET GESPREK.....	12
ARTIKEL 5. HET VERSLAG	13
PARAGRAAF 2. DE AANVRAAG VAN EEN WMO VOORZIENING.....	13
ARTIKEL 6. DE AANVRAAG	13
<u>HOOFDSTUK 4. BEOORDELING VAN DE TE BEREIKEN RESULTATEN.....</u>	<u>14</u>
PARAGRAAF 3. ALGEMENE REGELS.....	14
ARTIKEL 7. HET MAKEN VAN EEN AFWEGING	14
PARAGRAAF 4. DE TE BEREIKEN RESULTATEN	15
ARTIKEL 9. EEN SCHOON EN LEEFBAAR HUIS	15
ARTIKEL 10. WONEN IN EEN GESCHIKTE WONING.....	16
ARTIKEL 10.1 UITSLUITINGEN VOOR HET GESCHIKT MAKEN.....	18
ARTIKEL 10.2 HOOFDVERBLIJF EN BEZOEKBAAR MAKEN WONING.....	18
ARTIKEL 10.3 AANVULLENDE WEIGERINGSGRONDEN VOOR 'WONEN IN EEN GESCHIKTE WONING'	19
ARTIKEL 10.4 TERUGBETALING BIJ VERKOOP.....	19
ARTIKEL 11. BESCHIKKEN OVER GOEDEREN VOOR PRIMAIRE LEVENSBEOEFTEN	20
ARTIKEL 12. BESCHIKKEN OVER SCHONE DRAAGBARE EN DOELMATIGE KLEDING	20
ARTIKEL 13. HET THUIS KUNNEN ZORGEN VOOR KINDEREN DIE TOT HET GEZIN BEHOREN.....	21
ARTIKEL 14. ZICH VERPLAATSEN IN EN OM DE WONING.....	21
ARTIKEL 15. ZICH LOKAAL VERPLAATSEN PER VERVOERMIDDEL.....	22
ARTIKEL 16. DE MOGELIJKHEID OM CONTACTEN TE HEBBEN MET MEDEMENSEN EN DEEL TE NEMEN AAN RECREATIEVE, MAATSCHAPPELIJKE OF RELIGIEUZE ACTIVITEITEN.....	24
<u>HOOFDSTUK 5. WIJZE VAN VERSTREKKEN, EIGEN BIJDRAGEN EN EIGEN AANDEEL .....</u>	<u>24</u>
PARAGRAAF 5. VERSTREKKING VAN VOORZIENINGEN.....	24
ARTIKEL 17. MOGELIJKE VERSTREKKINGWIJZEN	24
PARAGRAAF 6. VERSTREKKING IN NATURA	25
ARTIKEL 18. INHOUD BESCHIKKING.....	25
PARAGRAAF 7. VERSTREKKING ALS PERSOONS-GEBONDEN BUDGET	25

ARTIKEL 19. OVERWEGENDE BEZWAREN.....	25
ARTIKEL 20. INHOUD BESCHIKKING.....	25
PARAGRAAF 8. VERSTREKKING ALS FINANCIËLE TEGEMOETKOMING	26
ARTIKEL 21. INHOUD BESCHIKKING.....	26
PARAGRAAF 9. EIGEN BIJDRAGE EN EIGEN AANDEEL.....	26
ARTIKEL 22. EIGEN BIJDRAGEN EN EIGEN AANDEEL	26

**HOOFDSTUK 6. PROCEDURELE BEPALINGEN ROND ONDERZOEK, ADVIES EN
BESLUITVORMING, INTREKKING EN TERUGVORDERING..... 27**

ARTIKEL 22. BESLISTERMIJN.....	27
ARTIKEL 24. BEPERKINGEN	27
ARTIKEL 25. ONDERZOEK EN ADVISERING.....	29
ARTIKEL 26. WIJZIGING SITUATIE BELANGHEBBENDE.....	30
ARTIKEL 27. INTREKKING.....	31
ARTIKEL 28. TERUGVORDERING.....	31

HOOFDSTUK 7. SLOTBEPALINGEN 32

ARTIKEL 29. HARDHEIDSCLAUSULE.....	32
ARTIKEL 30. INDEXERING.....	32
ARTIKEL 31. EVALUATIE	32
ARTIKEL 32. INTREKKING OUDE VERORDENING.....	32
ARTIKEL 33. OVERGANGSREGELINGEN.....	32
ARTIKEL 34. INWERKINGTREDING.....	32
ARTIKEL 35. CITEERTITEL.....	32

Achtergrond

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is op 1 januari 2007 van kracht geworden. De uitvoering van deze nieuwe wet is aanvankelijk wat betreft de individuele voorzieningen van prestatieveld 6 “beleidsarm” ingezet. Dat wil zeggen dat de bestaande regelgeving van de aan de Wmo voorafgaande Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) en de functie Huishoudelijke Verzorging (HV) uit de AWBZ zo veel mogelijk ongewijzigd in de nieuwe verordening werden opgenomen. Deze beleidsarme invoering heeft veel reacties opgeroepen. Allereerst van de gebruikers. Hun koepels, de CG-Raad en de gezamenlijke Ouderenbonden, hebben direct gereageerd, maar hadden ook begrip voor de onmogelijkheid om in zeer korte tijd een geheel nieuw beleid te ontwikkelen. Ook Kamerleden reageerden teleurgesteld, maar toonden ook weer begrip. Toen de Wmo eenmaal ingevoerd was reageerden ook de rechters. Zij reageerden zonder terughoudendheid, omdat zij de regelgeving als uitgangspunt namen. Daardoor ontstond een steeds grotere discrepantie tussen de tekst van de modelverordening en de daarop gebaseerde verordeningen van gemeenten en het door gemeenten te hanteren beleid.

Vrij vlot na de invoering van de Wmo heeft de VNG het initiatief genomen om de modelverordening door te ontwikkelen. Op 8 april 2008 werd een expert-meeting gehouden en als gevolg daarvan is een “Proeve voor een nieuwe modelverordening” ontwikkeld. De reactie daarop was niet direct positief. Los van het gegeven dat het slechts een proeve was werd geoordeeld dat aan het schrijven van een nieuwe verordening een tweetal processen vooraf zouden moeten gaan: een proces onder (potentiële) gebruikers van de Wmo en een proces onder de uitvoerders van de Wmo, de gemeenten. In samenwerking tussen VNG enerzijds en CG-Raad en gezamenlijke Ouderenbonden anderzijds is daarop “De Kanteling” ontstaan: een proces om de Wmo te doen kantelen naar een wijze van uitvoeren die recht doet aan de bedoeling van de wetgever, met name ten aanzien van het nieuwe begrip “compensatieplicht”.

Deze modelverordening is de weerslag van twee zaken. Allereerst hebben de resultaten van het project “De Kanteling” aan de basis gelegen van de in deze modelverordening opgenomen tekst. Vervolgens is ook rekening gehouden met de jurisprudentie, met name die van de Centrale Raad van Beroep.

De opbouw van deze modelverordening is geheel anders dan die van de voorafgaande modelverordening en die van de Wvg was. In deze modelverordening ligt het zwaartepunt op de te behalen resultaten in plaats van op voorzieningen en op het zogenaamde “gesprek”, een open gesprek waarin samen met de persoon die compensatie behoeft een zo volledig mogelijke inventarisatie gemaakt wordt van zijn¹ situatie, zijn mogelijkheden en onmogelijkheden, zijn wensen en individuele specifieke kenmerken en de problemen die om een oplossing vragen. Leidend hierbij is het te bereiken resultaat. Op basis hiervan kan bekeken worden welke mogelijkheden er zijn om dit resultaat te bereiken met oplossingen die al voorhanden zijn, zoals eigen mogelijkheden, (wettelijk) voorliggende voorzieningen, algemene voorzieningen, algemeen gebruikelijke voorzieningen of collectieve voorzieningen. Daarna wordt duidelijk op welke punten nog individuele voorzieningen nodig zijn. Na het gesprek volgt eventueel een aanvraag voor individuele voorzieningen. Door deze wijze van werken wordt het proces om te komen tot oplossingen in twee delen gesplitst: een inventarisatiefase, gekarakteriseerd door het “gesprek” en een fase van aanvraag, beoordeling en toekenning van individuele voorzieningen.

Na de begripsomschrijvingen licht de focus op de te bereiken resultaten. Daarin zal per onderdeel van de Wmo, zoals geschetst in artikel 4 lid 1 van de wet (een huishouden voeren, zich verplaatsen in en om de woning, zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel en medemensen ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aangaan) uitgewerkt worden wat daarbij als resultaat bereikt moet worden. Daarna wordt ingegaan op het Gesprek en vervolgens op de procedure na dat gesprek als het komt tot een individuele aanvraag. Pas daarna zal besloten worden met een aantal algemene soms procedurele regels.

Deze verordening is grotendeels gebaseerd op de VNG modelverordening.

---

¹ Overal waar in deze tekst de mannelijke vorm staat kan ook de vrouwelijke vorm worden gelezen.

Hoofdstuk 1. Begripsomschrijvingen

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt (in alfabetische volgorde) verstaan onder:

Sub a. Aanmelding

In het kader van het gesprek wordt niet gesproken van een aanvraag maar van een aanmelding. Dit geeft verschillende aspecten van het gesprek aan. Allereerst dat het gesprek niet het onderzoek is naar een te verstrekken voorziening, maar het onderzoek naar de situatie van betrokkene, zijn behoeften, de te bereiken resultaten, enzovoort. Dit is dan uitgangspunt voor de beoordeling welke resultaten bereikt kunnen worden met algemene voorzieningen die voor iedereen beschikbaar zijn. Dit traject kan uiteindelijk ook nog leiden tot een aanvraag voor een individuele voorziening. Het gesprek is evenwel geen vrijblijvende zaak: het gesprek is mede de basis voor de eventuele aanvraag voor een individuele voorziening. Van het gesprek worden aantekeningen gemaakt die zonnodig uitgewerkt worden tot een verslag, dat bij de aanvraag gevoegd *kan* worden om te voorkomen dat zaken dubbel gedaan moeten worden. Een belanghebbende kan zich laten vertegenwoordigen door een gemachtigde. Deze moet hiertoe een schriftelijke machtiging hebben. Onder gemachtigde worden ook verstaan: echtgeno(o)t(e), partner, ouders, voogd, curator en mentor.

Sub b. Aanvraag

De aanvraag in het kader van de Wmo is het compensatieverzoek van belanghebbende en volgt in principe op het gesprek. Het moge duidelijk zijn dat het gesprek achterwege kan blijven als de situatie van betrokkene volstrekt helder is en betrokkene goed bekend is bij de gemeente. Hiervan kan sprake zijn bij bijvoorbeeld vervanging van voorzieningen wegens het bereiken van de afschrijvingstermijn, of als een goed bekende belanghebbende een nieuwe aanvraag doet.

De aanvraag kan schriftelijk of elektronisch gedaan worden. Een mondelinge aanvraag gaat altijd gepaard met een schriftelijke bevestiging vergezeld van een aanvraagformulier.

Sub c. Algemeen gebruikelijke voorziening

Volgens de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep is een voorziening, met name producten, algemeen gebruikelijk als het gaat om een voorziening die niet speciaal bedoeld is voor mensen met een handicap, zodat de voorziening ook op grote schaal door niet-gehandicapten wordt gebruikt, die gewoon in een normale winkel te koop is en niet speciaal in de revalidatie-vakhandel of soortgelijke winkels en die qua prijs niet (aanzienlijk) duurder is dan vergelijkbare De Centrale Raad heeft aangegeven dat als het gaat om vervanging van een zaak die (nog lang) niet afgeschreven is en als het gaat om een persoon die een inkomen heeft dat door onvermijdbare kosten op grond van de handicap onder de bijstandsnorm komt, wellicht een uitzondering op dit principe gemaakt moet worden. Aangezien de Wmo geen inkomstenbeleid kent en voor noodzakelijke bijzondere kosten er een laatste vangnet bestaat als de bijstand, zal in deze situaties een aanvraag ingediend kunnen worden voor Bijzondere bijstand. Daar wordt beoordeeld of de kosten voor noodzakelijke bijzondere kosten van het bestaan.

Het is in het kader van de Wmo toegestaan in de Wmo-verordening te bepalen dat geen voorziening wordt toegekend indien de aangevraagde voorziening voor een persoon als de aanvrager algemeen gebruikelijk is (CRvB 04-05-2011, nr. 10/6824 WMO). Die uitspraak ligt in de lijn van de jurisprudentie dat de weigeringsgrond "algemeen gebruikelijk" binnen de grenzen van de gemeentelijke zorgplicht in het kader van de WVG viel (zie CRvB 28-05-1999, nr. 98/5258 WVG, CRvB 28-05-1999, nr. 98/5364 WVG en CRvB 28-05-1999, nr. 98/5365 WVG).

Met het criterium algemeen gebruikelijk wordt volgens de CRvB beoogd te voorkomen dat het college een voorziening verstrekt waarvan, gelet op de omstandigheden van betrokken gehandicapte, aannemelijk is te achten dat deze daarover, ook als hij of zij niet gehandicapt was, zou (hebben kunnen) beschikken (zie o.a. CRvB 03-07-2001, nr. 00/764 WVG, CRvB 16-04-2008, nr. 06/4668 WVG en CRvB 14-07-2010, nr. 09/562 WVG).

Het college moet steeds onderzoeken of een voorziening ook algemeen gebruikelijk is voor de persoon als aanvrager (zie CRvB 17-11-2009, nr. 08/3352 WMO). De beoordeling of sprake is van een algemeen gebruikelijke voorziening voor de persoon als aanvrager ziet op het beantwoorden van de vraag of de aanvrager over de voorziening zou (hebben kunnen) beschikken als hij niet

gehandicapt zou zijn geweest. Bij die beoordeling kunnen, zo blijkt uit de jurisprudentie, de volgende criteria een rol spelen:

- Is de voorziening gewoon te koop? (zie CRvB 14-07-2010, nr. 09/562 WVG);
- Is de prijs van de voorziening vergelijkbaar met soortgelijke producten die algemeen gebruikelijk worden geacht? (zie CRvB 14-07-2010, nr. 09/562 WVG);
- Is de voorziening specifiek voor gehandicapten ontworpen? (zie CRvB 25-06-2008, nr. 06/6907 WVG).

Gangbare financieringspatroon is in ieder geval dat wat door het NIBUD omschreven. Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting die informeert en adviseert over financiën van huishoudens. Het Nibud richt zich daarbij vooral op consumenten, maar ook op professionals die werken bij de overheid en de financiële en maatschappelijke dienstverlening.

Daarnaast doet het Nibud onderzoek naar de geldzaken van consumenten.

Het Nibud doet onderzoek naar de financiële situatie en het financiële gedrag van huishoudens en vervult als kenniscentrum hierin een expertrol. Het Nibud onderzoekt trends, ontwikkelingen en nieuwe inzichten in de huishoudfinanciën van consumenten. Doelgroepen waar onderzoek naar wordt gedaan zijn aan de ene kant de doorsnee particuliere huishoudens, maar aan de andere kant ook kwetsbare groepen zoals minima, ouderen, zieken en gehandicapten, scholieren, schoolverlaters en zelfstandigen. Uit die informatie kan men de algemene uitgaven zien voor een huishouden voor de compensatiegebieden als wonen, vervoer, rolstoelen en huishouden.

Sub d. Algemene voorziening

Dit zijn voorzieningen, met name diensten of een combinatie van dienst en product, die weliswaar niet bestemd zijn voor, noch te gebruiken zijn door alle inwoners; anderzijds zijn ze door iedereen waarvoor ze wel bedoeld zijn op eenvoudige wijze, zonder een ingewikkelde aanvraagprocedure, te verkrijgen of te gebruiken. Voorbeelden zijn:

- De dagrecreatie voor ouderen
- De sociale alarmering
- De boodschappenbus, de supermarktservice, de vrijwillige boodschaphulp
- De maaltijdservice en het eetcafé
- Klusjesdiensten om kleine woningaanpassingen te realiseren zoals de buurtconciërge, klussendienst, 55+service, thuiszorgservice
- De (ramen)wasservice
- De rolstoel-pools en scootmobiel-pools voor incidentele situaties
- De kort durende huishoudelijke hulp
- Kinderopvang in al zijn verschijningsvormen

Een algemene voorziening is dus per definitie geen individuele voorziening en de Wmo-regels rond eigen bijdragen/eigen aandeel gelden niet. Als het gaat om een persoon die een inkomen heeft dat door onvermijdbare kosten op grond van de handicap onder de bijstandsnorm komt, moet wellicht een uitzondering op dit principe gemaakt worden. De definities 'overlappen' elkaar soms: met bovenstaande voorbeelden van algemene voorzieningen zijn deze feitelijk ook (deels) als algemeen gebruikelijk te beschouwen. Soms betreffen het ook collectieve voorzieningen omdat men na indicatie pas toegang tot die voorziening heeft. Dat is zo gegroeid: traditioneel horen bepaalde taken tot HH en andere niet (glazenwasser, tuinman, behangen en verven, enz.).

Sub e. Belanghebbende

De plicht tot compensatie geldt ten aanzien van personen met een beperking, een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem, waaronder ook ouderen kunnen vallen.

Bij "mensen met een beperking" gaat het om mensen met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische of anderszins chronische psychische aandoening of beperking, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap. Het gaat hier in alle gevallen om kenmerken van een persoon.

Men is bijvoorbeeld door ouderdom slecht ter been geworden, is van kinds af aan zintuiglijk gehandicapt, of heeft door ziekte of door een ongeval een of meer lichaamsfuncties verloren.

Uit vaste CRvB-jurisprudentie volgt dat de doelgroep die in aanmerking kan komen voor maatschappelijke ondersteuning is verbreed ten opzichte van de doelgroep die in aanmerking kon komen voor voorzieningen ingevolge de WVG, nu deze doelgroep van de Wmo ook personen met een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem omvat. De verordeningsbepaling die de

doelgroep voor een voorziening beperkt tot personen die als gevolg van ziekte of gebrek beperkingen ondervinden, is strijdig met die verbreding en in zoverre in strijd met de Wmo. Een belanghebbende is in elk geval ingezetene van de gemeente en behoort tot de doelgroep van de Wmo. Doordat in de wet gesproken wordt over mantelzorgers en vrijwilligers als doelgroep voor de compensatieplicht, kan het begrip 'belanghebbende' ruimer zijn dan alleen betrokkene zelf. Onder belanghebbende kan dus ook verstaan worden de mantelzorger(s) van betrokkene.

Sub f. Besluit

Het Besluit Wmo Compenserende Maatregelen Gemeente Veenendaal 2013, hierna te noemen het Besluit, waarin het college van burgemeester en wethouders nadere regels stelt ten aanzien van de voorwaarden waaronder een voorziening wordt verstrekt en de bijbehorende financiële voorwaarden.

Sub g. Collectieve voorziening

Dit zijn Wmo-voorzieningen die individueel worden verstrekt maar die toch door meerdere personen tegelijk worden gebruikt. Tot nu toe is het collectief (vraagafhankelijk) vervoer (cvv) het meest duidelijke voorbeeld, maar ook een scootermobiel-/rolstoelpool zijn daar een voorbeeld van. Cvv is geen algemene voorziening, omdat de normale aanvraagprocedure geldt, er na een individuele indicatie en op maat ingezette compensatie een beschikking wordt afgegeven en bezwaar en beroep mogelijk is. Wanneer uit de indicatie komt dat belanghebbende niet gezamenlijk kan reizen is het ook met het Cvv mogelijk om het als individueel vervoer in te zetten.

In de gemeente Veenendaal rijden er ook buurtbussen, bussen voor 65 plussers en bussen die door zorginstellingen worden ingezet. Dat zijn vervoermogelijkheden die al richting algemene (gebruikelijke) voorziening gaan. Hiervoor is geen aanvraag nodig, de toegang is op grond van hun leeftijd geregeld. Op termijn zou het gehele Cvv een algemene (gebruikelijke) voorziening kunnen worden à la de belbus.

Sub h. College

Waar staat College wordt bedoeld: College van burgemeester en wethouders.

Sub i. Compensatieplicht

De begripsomschrijving van het cruciale begrip "compensatieplicht" is ontleend aan de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 10 december 2008. In deze uitspraak wordt voor het eerst een fundamenteel standpunt gegeven over de Wmo.

Het letterlijke citaat luidt:

"4.2.2. Artikel 4 van de Wmo verplicht het College aan de in dat artikel genoemde personen voorzieningen te bieden ter compensatie van hun beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie teneinde hen in staat te stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Dit artikel brengt mee dat de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van deze personen de doeleinden zijn waarop de compensatieplicht van het College gericht moet zijn. Het is - gelet op de artikelen 3 en 5 van de Wmo - in beginsel aan de gemeenteraad en - gelet op artikel 4 van de Wmo - aan het College om te bepalen op welke wijze invulling wordt gegeven aan de in artikel 4 van de Wmo bedoelde compensatieplicht. De rechter dient de keuze(n) die de gemeenteraad en het College daarbij hebben gemaakt in beginsel te respecteren, onverminderd de rechtsplicht van het College om in elk concreet geval een voorziening te treffen die zich kwalificeert als compensatie van beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Artikel 4 van de Wmo legt het College, wat dat aangaat, de plicht op om een resultaat te bereiken dat als compensatie mag gelden. De Raad heeft noch in de wet, noch in de wetsgeschiedenis aanknopingspunten gevonden voor een terughoudende beoordeling van een ter uitvoering van artikel 4 van de Wmo genomen besluit. Wel heeft hij daarin aanknopingspunten gevonden voor het oordeel dat een dergelijk besluit in het individuele geval maatwerk dient te zijn. Onder omstandigheden kan dit leiden tot het oordeel dat algemene keuzen die de gemeenteraad en het College bij de uitvoering van de artikelen 3, 4, 5 en 6 van de Wmo hebben gemaakt in het concrete, individuele geval niet kunnen worden toegepast wegens strijd met de in artikel 4 van de Wmo bedoelde compensatieplicht. De Raad vindt hiervoor steun in de parlementaire geschiedenis, meer in het bijzonder in het verslag van het wetgevingsoverleg (Tweede Kamer 2005-2006, 30 131, nr. 98, p. 58 en 61), de brief van de staatssecretaris van 30 oktober 2006 (Tweede Kamer 2006-2007, 30 131, nr. 122, p. 6), de memorie van antwoord (Eerste Kamer 2005-2006, 30131, C, p. 7, 9, 10 en 57), de nadere memorie van antwoord (Eerste Kamer 2005-2006, 30 131, E, p. 19 en 25) en de Handelingen (Eerste Kamer 27 juni 2006, p. 34-1645)."

Uit dit citaat zijn de belangrijkste bestanddelen samengevoegd tot de volgende begripsomschrijving: *“Compensatieplicht: De plicht van het College van burgemeester en wethouders aan personen met een beperking, een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem, voorzieningen te bieden ter compensatie van hun beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie teneinde hen in staat te stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan (met als doeleinden de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van deze personen). Daarbij legt artikel 4 van de Wmo het College de plicht op om een resultaat te bereiken dat als compensatie mag gelden en dat in het individuele geval maatwerk is”.*

Uitgegaan moet worden van de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager. Of zoals de Centrale Raad het zegt: “Onder omstandigheden kan dit (maatwerk) leiden tot het oordeel dat algemene keuzen die de gemeenteraad en het College bij de uitvoering van de artikelen 3, 4, 5 en 6 van de Wmo hebben gemaakt in het concrete, individuele geval niet kunnen worden toegepast wegens strijd met de in artikel 4 van de Wmo bedoelde compensatieplicht.”

Sub j. Financiële tegemoetkoming

Een financiële tegemoetkoming is een geldbedrag dat is bedoeld om een bepaalde voorziening te verwerven. Waarbij eerst wordt uitgegaan van de uitvoering van de goedkoopst compenserende voorziening. Het is niet perse een kostendeekkende vergoeding, maar een bedrag, bedoeld als tegemoetkoming in de kosten. Daarbij wordt gesproken over een forfaitair bedrag, een bedrag waarbij geen rekening is gehouden met het inkomen of met de werkelijke kosten. De gewenste voorziening dient in die situaties wel aan het programma van eisen te voldoen.

Sub k. Gebruikelijke zorg

Als in een leefeenheid meerdere meerderjarige personen wonen hebben zij gezamenlijk de taak al het zich voordoende huishoudelijke werk te verrichten. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor de verdeling en dit uitgangspunt heeft een verplichtend karakter.

Sub l. Het gesprek

Onder "het gesprek" wordt de situatie verstaan waarbij degene die problemen ondervindt op het terrein waar de compensatieplicht van toepassing is, zich aanmeldt en na die aanmelding in gesprek komt met een vertegenwoordiger van het college, die samen met betrokkene en eventueel aanwezige mantelzorger(s) inventariseert waar belanghebbende problemen ondervindt:

- wat betrokkene nog zelf kan,
- wat de te bereiken resultaten zijn in de ogen van betrokkene,
- wat de behoeften daarbij zijn,
- welke oplossingen er in de maatschappij beschikbaar zijn via algemene voorzieningen, algemeen gebruikelijke voorzieningen, voorliggende voorzieningen en collectieve voorzieningen, zodat een basis ontstaat voor het zoeken naar oplossingen voor de problemen.

Met die oplossingen wordt het te bereiken resultaat gerealiseerd. Voor zover die resultaten niet in die gesprekken al te behalen zijn, zal een vervolg noodzakelijk zijn in de vorm van een aanvraag die leidt tot een beschikking. Het gesprek zal de basis zijn voor de aanvraag. Het verslag van het gesprek zal dan ook bij de aanvraag worden gevoegd en wordt aan de belanghebbende gegeven. Wie direct een aanvraag wil doen zonder gesprek verplaatst in feite het gesprek naar na de aanvraag. Zonder gesprek, of beter gezegd zonder het onderzoek dat tijdens het gesprek plaatsvindt, zal het lastig kunnen zijn maatwerk te leveren.

Sub m. Hoofdverblijf

Het begrip hoofdverblijf biedt nogal eens problemen. Het begrip is omschreven naar het aantal nachten dat men doorbrengt. Bij twijfel kan de plaats waar per jaar de meeste nachten worden doorgebracht, beschouwd worden als de plaats waar iemand zijn hoofdverblijf heeft. Dit kan een rol spelen als iemand meerdere plaatsen heeft waar een groot deel van het jaar wordt doorgebracht, zoals personen die het jaar deels in het buitenland doorbrengen, personen die deels in een AWBZ-instelling verblijven en deels elders, enz.

De woonruimte dient bestemd en geschikt te zijn voor permanente bewoning, waar de aanvrager zijn vaste woon- en verblijfplaats heeft of zal hebben en op welk adres de aanvrager in de gemeentelijke

basisadministratie ingeschreven staat of zal staan, dan wel het feitelijke woonadres indien de aanvrager met een briefadres in de gemeentelijke basisadministratie ingeschreven staat of zal staan. De Centrale Raad van Beroep heeft in zijn uitspraak van 2 augustus 2011, nr. 09/4366 WMO bevestigd dat het college terecht de aanvraag voor een financiële tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten voor een verhuizing naar een sociaal pension heeft afgewezen. Het college heeft uitsluitend een compensatieverplichting jegens degenen die in de gemeente Veendam woonplaats hebben en dat belanghebbende niet in meerdere gemeenten tegelijkertijd woonplaats kan hebben. Blijkt uit onderzoek en verklaring van belanghebbende dat deze de vaste verblijfplaats / hoofdverblijf op een recreatiewoning te hebben, dient hiervan melding gedaan te worden bij handhaving. Het is niet de bedoeling dat de ene afdeling uit wettelijke overwegingen handhaaft en de andere afdeling van de gemeente in die omstandigheden de indruk wekt dat planologische afwijkingen – hoofdverblijf houden in een recreatiewoning – geaccepteerd wordt. Categoriele uitsluiting echter van recreatiewoningen zijn in de Wmo niet toegestaan².

Een recreatie-/vakantiewoning moet in beginsel ook als tijdelijke woonruimte worden aangemerkt. Immers het uitgangspunt is dat die woningen tijdelijk (gedurende de vakantie) worden bewoond. De aanvraag kan dan worden afgewezen op grond van de verordeningsbepalingen die bepalen dat:

1. het hoofdstuk over de woonvoorzieningen niet van toepassing is op het treffen van woonvoorzieningen aan onder andere vakantie- en recreatiewoningen; of
2. een woonvoorziening wordt geweigerd indien de aanvrager verhuisd is vanuit of naar een woonruimte die niet bestemd is om het gehele jaar door bewoond te worden.

In onderhavige uitspraak wordt gesproken over een woonruimte die “niet geschikt” is om het gehele jaar door bewoond te worden. Hier spreken wij ook van “niet bestemd” om het gehele jaar door bewoond te worden (zie weigeringsgrond 2). Vaak zijn recreatiewoningen wel geschikt om het gehele jaar te bewonen, maar niet bestemd om het gehele jaar te bewonen.

Bovengenoemde weigeringsgronden kunnen niet worden toegepast indien het college een gedoogverklaring voor permanente bewoning heeft afgegeven of het bestemmingsplan heeft aangepast zodat permanente bewoning is toegestaan. In die situatie moet het verblijf in een recreatie-/vakantiewoning niet als tijdelijk worden aangemerkt en is de woonruimte wel bestemd voor permanent verblijf. Er bestaat dan gewoon een compensatieplicht. Opgemerkt moet worden dat er momenteel een wetsvoorstel bij de Eerste Kamer ligt waarin een gedoogverklaring verplicht moet worden afgegeven indien (dossiernummer 32 366):

- het gaat om een bewoner ten aanzien van wie voor 1 januari 2010 door zijn gemeente geen besluit is genomen tot oplegging van een last onder dwangsom of bestuursdwang ter zake van de bewoning van de recreatiewoning noch een besluit om voor bepaalde tijd van handhaving af te zien; en
- de bewoner aantoonbaar vóór, maar in elk geval op 31 oktober 2003 (en sindsdien onafgebroken) de recreatiewoning tot in elk geval 1 januari 2010 heeft bewoond.

Sub n. Huis en woning

Huis en woning is toegevoegd om aan te geven wat er onder wordt verstaan. Onder het huis wordt verstaan: de woonkamer, de relevante (slaap)vertrekken, keuken en sanitaire ruimten van het hoofdverblijf. Onder de woning wordt verstaan: het huis met berging, tuin of balkon van het hoofdverblijf.

Sub o. Individuele voorziening

In dit lid wordt de individuele voorziening gedefinieerd. Deze is niet voor iedereen beschikbaar, maar uitsluitend voor diegenen die onder artikel 4 van de Wmo vallen. Er wordt individueel onderzoek gedaan naar de noodzaak van deze voorziening, de voorziening wordt bij beschikking toegekend en er staat bezwaar en beroep open. Verder zijn alle regels van de Wmo van toepassing, zoals die rond eigen bijdragen en eigen aandeel.

Het verschil tussen eigen bijdrage en eigen aandeel zit erin dat de eigen bijdrage van toepassing is bij het verlenen van voorzieningen in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget. Het eigen aandeel wordt toegepast bij een financiële tegemoetkoming (bijvoorbeeld voor een woningaanpassing waarvan de belanghebbende niet de eigenaar is).

² Wmo. Recreatiewoning. Hulp bij het huishouden - LJN: BM6304, Rechtbank Roermond, AWB 10/258.

Algemene voorzieningen hebben in het kader van deze verordening voorrang op individuele voorzieningen. Waar mogelijk zal eerst een algemene voorziening worden aangeboden, waar nodig zal een individuele voorziening worden verstrekt. Hoe de keuze zal worden gemaakt tussen beide categorieën voorzieningen hangt uiteraard helemaal af van de individuele situatie van belanghebbende.

Sub p. Mantelzorger

De begripsomschrijving van het begrip "mantelzorger" is gekoppeld aan de begripsomschrijving van "mantelzorg" in de wet (artikel 1, lid 1 onder b, van de Wmo): langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt

De belangrijkste kenmerken van mantelzorg zijn:

Er is een bestaande sociale relatie tussen zorgvrager en zorgverlener; De zorgbehoevende en de zorgverlener kennen elkaar. De sociale relatie kan heel uiteenlopend zijn. Het gaat niet alleen om de zorg voor gezinsleden en huisgenoten en zorg voor familieleden. Het kan ook gaan om zorg voor vrienden, burens en bekenden.

Mantelzorg wordt niet in een georganiseerd verband verricht; Het gaat om zorgverlening die niet beroepsmatig wordt verricht. Hierdoor is een goede begeleiding van de mantelzorger niet direct vanzelfsprekend. De mantelzorger moet, voor zover hier behoefte aan is, in beginsel zelf begeleiding regelen.

Verrichten van mantelzorg is veelal geen bewuste keuze; Omstandigheden zorgen er voor dat iemand er als het ware inrolt. Meestal heeft diegene vooraf geen idee hoelang de situatie gaat duren. Het verlenen van mantelzorg is nooit afdwingbaar; Het verlenen van mantelzorg is geen (maatschappelijke) verplichting. Alleen als mantelzorgers aangeven de zorg zelf te willen leveren mogen indicatiestellers daar rekening mee houden bij het afgeven van het indicatiebesluit. Mantelzorg is daarmee per definitie indiceerbare zorg.

Sub q. Persoonsgebonden budget

Persoonsgebonden budget: een geldbedrag dat de aanvrager onder door het college bepaalde voorwaarden mag besteden aan een compenserende voorziening naar zijn keuze. Nadere uitwerking omtrent de relatie tussen diverse compenserende voorzieningen en daarbij behorende persoonsgebonden budgetten vindt plaats in de beleidsregels. Uitgangspunt hierbij is dat de voorziening dient te voldoen aan het programma van eisen dat door het college is opgesteld.

Sub r. Psychosociaal probleem

Het begrip psychosociaal probleem is vanuit de AWBZ in de Wmo opgenomen, maar inmiddels als "grondslag" uit de AWBZ geschrapt. Dit is gebeurd omdat gebleken is dat deze grondslag in de AWBZ financieel moeilijk te beheersen was. In de Wmo heeft – volgens de parlementaire behandeling - dit begrip een heel specifieke betekenis. Deze betekenis wordt hier als begripsomschrijving gehanteerd en is overgenomen uit een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB 29-04-2009. LJN: BI6832). Het betreft met name en verlies van zelfstandigheid of deelname aan het maatschappelijk verkeer, de kerndoelstelling van de Wmo.

Sub s. Voorliggende voorziening

Voorliggende voorzieningen kunnen zijn algemeen gebruikelijke voorzieningen, algemene voorzieningen of collectieve voorzieningen. Bij deze voorzieningen is de functie bepalend: zij gaan voor individuele voorzieningen. Het compenserende effect van de voorliggende voorzieningen voor belanghebbende wordt eerst beoordeeld voordat een individuele voorziening in aanmerking wordt gebracht. Dit kan een algemeen gebruikelijke voorziening, een algemene voorziening of een collectieve voorziening zijn. Volgens jurisprudentie moet een voorliggende voorziening voldoen aan:

- daadwerkelijk beschikbaar zijn;
- door de belanghebbende financieel gedragen kan worden;
- adequate compensatie bieden.

Sub t. Voorziening in natura

Naturavoorzieningen zijn voorzieningen die niet in de vorm van enigerlei financiële tegemoetkoming worden verstrekt. Daarbij kan worden gedacht aan verstrekking in huur, in bruikleen, in eigendom of in de vorm van dienstverlening.

Sub u. Wet

Waar staat Wet wordt bedoeld de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Sub v. Wettelijk voorliggende voorziening

De wettelijk voorliggende voorzieningen zijn die voorzieningen in wetgeving en in regelgeving vastgelegd, die op basis van artikel 2 van de Wet voorgaan op de Wmo. Te denken valt hierbij aan onder meer de Zorgverzekeringswet, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, de Wet op de kinderopvang, de verschillende arbeidsongeschiktheidswetten.

Als een wettelijk voorliggende voorziening het probleem kan oplossen is er geen aanspraak op maatschappelijke ondersteuning voor zover met betrekking tot de problematiek die in het gegeven geval aanleiding geeft voor de noodzaak tot ondersteuning, een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling bestaat.

Sub w. Zelfredzaamheid

De Wmo geeft geen definitie van het begrip zelfredzaamheid. Volgens de regering biedt het normale taalgebruik hiervoor voldoende houvast, ook als interpretatiekader voor de rechterlijke macht. Een nadere omschrijving of een normering zou belemmerend kunnen werken voor het leveren van maatwerk en afstemming op de lokale en individuele omstandigheden aldus de regering (EK 2005-2006, 30 131, E, bijlage 1). In de toelichting op het amendement, dat heeft geleid tot invoering van de compensatieplicht (IK 2005-2006, 30 131, nr. 65) wordt onder zelfredzaamheid verstaan: "het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken".

De Wmo geeft geen definitie van het begrip maatschappelijke participatie. Volgens de regering biedt het normale taalgebruik hiervoor voldoende houvast, ook als interpretatiekader voor de rechterlijke macht. Een nadere omschrijving of een normering zou belemmerend kunnen werken voor het leveren van maatwerk en afstemming op de lokale en individuele omstandigheden aldus de regering (EK 2005-2006, 30 131, E, bijlage 1). Echter in de nadere memorie van antwoord heeft de regering aangegeven dat het begrip "maatschappelijke participatie" dezelfde betekenis heeft als het begrip "deelname aan het maatschappelijk verkeer" (EIK30 131, 0, p. 59). Daarbij is aangegeven dat met maatschappelijk verkeer de omgang met personen en instanties buiten het directe eigen leefverband wordt bedoeld. Er wordt niet alleen bedoeld op maatschappelijk verkeer dat nodig is voor het levensonderhoud, zoals het doen van boodschappen, maar ook om de meerwaarde van recreatieve activiteiten en bezoeken van vrienden en kennissen.

In de toelichting op het amendement, dat heeft geleid tot invoering van de compensatieplicht wordt onder normale deelname aan het maatschappelijke verkeer in ieder geval verstaan (TIK 2005-2006, 30 131, nr. 65):

- het kunnen voeren van een huishouden;
- het normale gebruik van een woning;
- het zich in en om de woning kunnen verplaatsen;
- het zich zodanig kunnen verplaatsen dat aansluiting kan worden gevonden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoerssystemen;
- het kunnen ontmoeten van andere mensen en het aangaan en onderhouden van sociale verbanden om op die manier te kunnen deelnemen aan het Lokale sociaal-maatschappelijk leven.

Hoofdstuk 2. Resultaatgerichte Compensatie

Artikel 2. De te bereiken resultaten

Hoofdstuk 2 is het hart van de verordening. Hoofdstuk 2 betreft de te bereiken resultaten, die afgeleid zijn uit de in artikel 4 genoemde doelstellingen van de compensatieplicht.

Er zijn hieruit 8 te bereiken resultaten afgeleid:

- a. een schoon en leefbaar huis;
- b. wonen in een geschikt huis;
- c. beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften;
- d. beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding;
- e. het thuis kunnen zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren;
- f. zich verplaatsen in en om de woning;
- g. zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel en
- h. de mogelijkheid om contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten.

Op deze 8 terreinen heeft het college een resultaatverplichting: door de te nemen algemene of individuele maatregelen moet het gestelde resultaat bereikt kunnen worden. Ook de Centrale Raad spreekt over resultaatverplichting, bijvoorbeeld in de eerdergenoemde uitspraak van december 2010. Deze resultaten zijn afkomstig uit de eerste bouwsteen die het resultaat was van het VNG-project 'De Kanteling' en is als brochure onder de titel 'Denken in resultaten. Bouwsteen voor een nieuwe modelverordening Wmo' uitgebracht.

Hoofdstuk 3. Hoe te komen tot de te bereiken resultaten

Paragraaf 1. Gesprek voorafgaand aan aanvraag

Artikel 3. Aanmelding en aanvraag

Dit artikel bepaalt dat er een scheiding wordt aangebracht tussen een aanmelding en een aanvraag. Globaal kan gesteld worden dat een aanvraag pas gedaan kan worden als op basis van aanmelding een gesprek, daarmee een uitgebreide inventarisatie heeft plaatsgevonden en alle mogelijke niet-individuele voorzieningen al zijn beoordeeld. Dat betekent dat het voor de gemeente duidelijk moet zijn dat er geen andere oplossingen zijn dan een individuele oplossing en dat de te bereiken resultaten en de manier waarop die resultaten bereikt kunnen worden vastgelegd zijn en beoordeeld als vallend onder de Wmo.

Een gesprek wordt aangevraagd middels een aanmelding. Het gesprek leidt niet tot een beschikking, er is op dat moment nog geen sprake van een aanvraag die de regels van de Algemene wet bestuursrecht dient te volgen. Daarom kan een aanmelding ook mondeling (telefonisch of op een andere manier) worden gedaan, wat in principe niet automatisch voor een formele aanvraag, zoals in Hoofdstuk 4 genoemd, geldt.

Als een aanmelding is gedaan, kan direct een gesprek volgen, anders dient er een afspraak voor het gesprek gemaakt te worden.

Artikel 4. Het gesprek

Lid 1.

Het gesprek is voor iedereen die voor het eerst een beroep doet op de compensatieplicht in het kader van de Wmo de logische start. Wie door eerdere aanvragen en een eerder gesprek al bekend is kan wellicht de fase van het gesprek overslaan. Dit zal niet altijd het geval zijn. Na een gewijzigde situatie kan het van belang zijn een nieuw of een aanvullend gesprek te houden.

Tijdens het gesprek wordt – geheel uitgaande van degene die aangeeft behoefte te hebben aan compensatie, verder belanghebbende genoemd – een complete inventarisatie gemaakt. Deze inventarisatie heeft nadrukkelijk het startpunt bij de belanghebbende en inventariseert:

- De beperking, het chronisch psychische probleem of het psychosociale probleem dat basis is van de behoefte aan compensatie.
- De mogelijkheden die de belanghebbende ondanks dit probleem heeft.
- De onmogelijkheden die de belanghebbende ondervindt als gevolg van het ondervonden probleem of de ondervonden problemen.
- De resultaten die belanghebbende wil bereiken op de verschillende Wmo terreinen.
- Wat belanghebbende inmiddels zelf heeft gedaan om bestaande belemmeringen op te lossen.
- De mogelijkheden die belanghebbende heeft om deze resultaten via eigen oplossingen, via algemene voorzieningen, via algemeen gebruikelijke voorzieningen of via collectieve voorzieningen te bereiken.
- De mogelijkheden die de gemeente in principe biedt om de problemen via een individuele voorziening op te lossen.

Het gesprek staat op zich los van een aanvraag voor een individuele voorziening in het kader van prestatieveld 6 van de Wmo (artikel 1, lid 1 onder g sub 6 Wmo). Dit is van groot belang om te voorkomen dat er een claimgerichte invulling van de Wmo plaatsvindt, welke invulling in strijd is met de doelstelling van de Wmo. Dat heeft consequenties. Wanneer iemand met een claimgerichte aanvraag komt en die uitsluitend claimgericht behandeld wil zien kan dit betekenen dat het college moeilijk maatwerk kan leveren.

Onder de professionals van het Wmo-loket bevinden zich paramedici, als fysiotherapeuten, ergotherapeuten, et cetera. Het gesprek zal alleen gevoerd kunnen worden door een persoon die ter plekke uitstekend bekend is: kennis van alle in de regio aanwezige mogelijkheden aan algemene, algemeen gebruikelijke, collectieve en ook individuele voorzieningen is onmisbaar voor het goed voeren van een gesprek. Na dit gesprek moet een gemeente er immers van uit kunnen gaan dat alle voorliggende, door belanghebbende zelfstandig aan te spreken mogelijkheden, bekeken zijn. Het kan niet de bedoeling zijn dat dit na een aanvraag alsnog beoordeeld moet worden.

Mocht de gemeente nadat een aanvraag is ingediend behoefte hebben aan een medisch advies of een onderzoek door een deskundige van een andere discipline, dan vindt dit na het gesprek plaats. Een dergelijk onderzoek past niet in een procedure als het gesprek waarbij belanghebbende en zijn wensen en persoonlijke kenmerken het uitgangspunt zijn en dat niet gericht is op een bepaalde individuele voorziening.

Lid 2.

Geeft aan dat het ICF de basis is voor het begrippenkader van het gesprek. Dit wil niet zeggen dat het ICF op tafel moet komen of dat belanghebbende bekend moet zijn met het ICF. Het ICF zal aan de basis liggen van de lijst met te bespreken punten en de daarbij te gebruiken begrippen. Wel betekent dit dat de professional het ICF dient te kennen. Ook bij de formulering van de te bereiken resultaten is het ICF basis geweest. Het is de wens van de wetgever geweest dat dit plaats zou vinden³. Het gesprek wordt gevoerd aan de hand van een lijst van te bespreken punten. De lijst mag niet leiden tot een starre benadering van het gesprek door de lijst strikt te volgen. De lijst is bedoeld als ondersteuning.

---

³ Toelichting amendement van het lid van Miltenburg c.s. TK 2005-2006, 30131 nr. 65: "Voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk biedt de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments (ICF classificatie) een uniform begrippenkader dat als grondslag kan dienen om de behoefte aan voorzieningen in individuele gevallen vast te stellen."

Het gesprek wordt in principe bij de belanghebbende thuis gevoerd. Er is een aantal argumenten aan te voeren waarom dit de meest geschikte plek is: het is de vertrouwde omgeving van betrokkene, een professional kan zich gemakkelijker aanpassen aan wisselende plaatsen dan een niet-professional, het kan relevant zijn de leefomgeving van de belanghebbende te zien om de loop van het gesprek beter te begrijpen, enz. Ook is het mogelijk het ten kantore van degene die als professional aan het gesprek deelneemt te houden. Dit omdat bijvoorbeeld in de thuissituatie door allerlei omstandigheden (kleine kinderen?) een gesprek niet mogelijk of uiterst ingewikkeld is. Verder is het mogelijk dat de belanghebbende aangeeft het gesprek liever elders te voeren. Dat zou kunnen zijn bij een vertrouwenspersoon of een naast familielid.

Lid 3.

In beginsel wordt het gesprek gevoerd met de belanghebbende. Als de aanmelding gedaan is door een mantelzorger en de belanghebbende niet aanspreekbaar is, kan het gesprek met de mantelzorger en in aanwezigheid van degene die door de mantelzorger verzorgd wordt, gevoerd worden. Onder de Wmo is de gemeente verantwoordelijk voor het ondersteunen van mantelzorgers (artikel 1 lid 1 onder g onderdeel 4° Wmo). Het college moet ter compensatie van de beperkingen die een persoon als bedoeld in artikel 1 lid 1 onder g onderdeel 4 Wmo, dus ook de mantelzorger, ondervindt in zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie voorzieningen treffen (artikel 4 lid 1 Wmo). De staatssecretaris heeft gezegd dat gemeenten tot taak hebben mantelzorgers te ondersteunen, maar niet verplicht zijn mantelzorgers individuele voorzieningen aan te bieden (EK 2005-2006, 30 131, E, bijlage 1, p. 9).

Artikel 5. Het verslag.

Deze artikel regelt dat het gesprek met een verslag kan worden afgesloten. Belanghebbende zal dit verslag ten allen tijde desgevraagd kunnen ontvangen. Het verslag kan het beste zo snel mogelijk beschikbaar worden gesteld. Hoe sneller het verslag beschikbaar is, hoe beter de deelnemers aan het gesprek zich dat gesprek kunnen herinneren! Belanghebbende heeft de mogelijkheid in het verslag (na ontvangst) correcties en aanvullingen aan te brengen. Deze komen niet in de plaats van het oorspronkelijke verslag, maar worden aan het oorspronkelijke verslag toegevoegd.

Daarbij dient men zich te realiseren dat het gesprek gevoerd wordt vanuit de belanghebbende en zijn behoeften en persoonlijke kenmerken. Van het verslag kan dan ook niet verwacht worden dat het een objectieve weergave van de situatie van betrokkene weergeeft: het zal duidelijk subjectieve aspecten bevatten. Deze subjectieve aspecten zullen als zodanig herkenbaar moeten zijn. Bestaat er uiteindelijk behoefte aan een objectieve onderbouwing, dan zal dat na de aanvraag plaats moeten hebben.

Paragraaf 2. De aanvraag van een Wmo voorziening

Artikel 6. De aanvraag

Lid 1.

Na het gesprek wordt door belanghebbende bepaald of er een compensatieverzoek wordt ingediend. Nu de gehele situatie ten aanzien van de beperkingen is geïnventariseerd en de gevolgen daarvan in kaart zijn gebracht, de te bereiken resultaten zijn verkend en de mogelijke oplossingen zijn besproken, is het aan belanghebbende om een afweging te maken over nut en noodzaak van een aanvraag.

Lid 2.

Hier is geregeld dat een aanvraag van een individuele voorziening altijd schriftelijk moet worden gedaan, waarbij elektronisch een vorm van schriftelijk is. Dit is een verplichting op grond van artikel 4:1 van de Algemene wet bestuursrecht dat bepaalt dat, tenzij bij wettelijk voorschrift anders bepaald, een aanvraag tot het geven van een beschikking schriftelijk moet worden ingediend. Indien een aanvraag mondeling (via telefoon of op een andere manier) wordt ingediend en belanghebbende geen

aanmelding wil doen voor een gesprek, zal de gemeente deze indiening schriftelijk bevestigen onder gelijktijdige toezending van het aanvraagformulier om dit compensatieverzoek formeel te maken. Van belang is dat de termijn waarbinnen het verzoek moet uitmonden in een beschikking (in principe 8 weken) pas begint te lopen vanaf het moment dat het formulier, volledig ingevuld en voorzien van alle benodigde bijlagen bij de gemeente is binnengekomen. Het spreekt voor zich dat deze belangrijke informatie in de begeleidende brief bij het formulier verstrekt dient te worden.

Hoofdstuk 4. Beoordeling van de te bereiken resultaten

Paragraaf 3. Algemene regels

Hoofdstuk 4 van de verordening heeft een speciale opbouw. In paragraaf 3 worden de algemene regels die voor alle 8 te bereiken resultaten gelden, opgesomd. Het betreft dan met name het maken van een afweging. Waarom deze maatregel, deze voorziening wel en die niet. Zeker als de te verstrekken voorziening niet (precies) datgene is wat betrokkene wenst, is dit van groot belang: het gaat immers om het te bereiken resultaat en het college zal dan aan moeten kunnen geven waarom dit toch als maatwerk kan gelden.

Artikel 4 Wmo bevat de verplichting voor het college om compenserende voorzieningen te treffen. Uit de parlementaire geschiedenis blijkt dat het gaat om een resultaatsverplichting. Zie EK 2005-2006, 30 131, E, p. 19 (nadere memorie van antwoord): "De compensatieplicht legt een resultaatsverplichting bij gemeenten" en Handelingen EK 2005-2006, nr. 34, p. 1635-1654 waarin de staatssecretaris zegt: "[...] ik deel de opvatting dat het gaat om een resultaatsverplichting."

Ook de CRvB zet de compensatieplicht neer als een resultaatsverplichting (o.a. CRvB 10-12-2008, nr. 08/3206 WMO, CRvB 28-10-2009, nr. 08/1600 WMO en CRvB 17-11-2009, nrs. 09/341 WMO e.a.). In die en veel andere uitspraken stelt de CRvB dat het college de rechtsplicht heeft om in elk concreet geval een voorziening te treffen die zich kwalificeert als compensatie van beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Artikel 4 Wmo legt het college, wat dat aangaat, de plicht op om een resultaat te bereiken dat als compensatie mag gelden.

In paragraaf 4 wordt geregeld dat het college de bevoegdheid krijgt van de raad om nadere regels en het Besluit uit te werken en vast te stellen (artikel 8).

Hier wordt per te bereiken resultaat besproken wat de globale kaders zijn. Er is bewust gekozen voor het niet noemen van de voorzieningen die mogelijk zijn. Allereerst laat de wet deze mogelijkheid toe. Vervolgens is het principe van het gesprek en de daaropvolgende aanvraag zodanig dat niet van meet af aan een bepaalde voorziening centraal in de procedure moet staan maar het te bereiken resultaat en hoe dat mogelijk is. Focussen op een bepaalde voorziening kan de aandacht daarvan zodanig afleiden dat de verkeerde voorziening wordt toegekend.

Artikel 7. Het maken van een afweging

Lid 1.

Het college neemt het verslag van het gesprek tot uitgangspunt voor de beoordeling van de vraag welke voorzieningen getroffen gaan worden. Daarbij gaat het college uit van de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager, zoals artikel 4 Wmo voorschrijft. "Uitgaan van" betekent dat het college die persoonskenmerken en behoeften als vertrekpunt van het onderzoek en de afweging neemt. Bij het onderzoek zal gekeken worden naar wat noodzakelijkerwijs nodig is, wat mogelijk is en hoe maatwerk ten aanzien van de te bereiken resultaten mogelijk is. Het College kijkt daarbij ook naar de mogelijkheden van belanghebbende om het resultaat zelf te bereiken, bijvoorbeeld met een bepaald hulpmiddel.

Lid 2.

Bepaalt dat alle (wettelijk) voorliggende, algemeen gebruikelijke en collectieve voorzieningen die voor betrokkene beschikbaar en in praktijk ook daadwerkelijk bruikbaar zijn, eerst beoordeeld dienen te worden. Dat wil zeggen dat allereerst bekeken moet worden of via deze, in de maatschappij logischerwijs voorhanden voorzieningen, de te bereiken resultaten ook daadwerkelijk bereikt kunnen worden. Dat kan nodig zijn omdat men niet weet welke voorzieningen er normaal voorhanden zijn. Als deze voorzieningen toch niet leiden tot het te bereiken resultaat zal naar andere oplossingen gezocht moeten worden en komen individuele voorzieningen ter beoordeling in perspectief.

Als er geen gesprek heeft plaatsgevonden zal dit na de aanvraag gebeuren. Dus met of zonder gesprek: er wordt in alle gevallen eerst beoordeeld welke voorliggende, algemeen gebruikelijke en collectieve voorzieningen een oplossing zouden kunnen bieden om het te bereiken resultaat daadwerkelijk te bereiken.

Paragraaf 4. De te bereiken resultaten

Artikel 9. Een schoon en leefbaar huis

Lid 1.

In lid 1 wordt geschetst wat het te bereiken resultaat is ten aanzien van een schoon en leefbaar huis. Dit resultaat houdt in dat iedereen moet kunnen wonen in een huis dat schoon is volgens de normen zoals die tot nu toe zijn gehanteerd. Wat betreft de vraag wat onder schoon verstaan moet worden zijn normen geformuleerd in de beleidsregels. Die normen zijn ontleend aan gangbare ideeën die bestaan in de maatschappij. Er zijn ook beperkingen ten aanzien de omvang van de woning, zoals het aantal kamers, de oppervlakte van de kamers, waarbij uitgangspunt is de omvang van een nieuwe woning binnen de sociale woningbouw. Dit uitgangspunt is niet star: er zijn altijd mogelijkheden bij te stellen naar boven of naar beneden (maatwerk). Ramen lappen aan de buitenkant valt van oudsher buiten de gemeentelijke plicht. Maar een aanvrager kan met een (sterk) afwijkende vraag ten aanzien van het onderdeel omvang sociale woningbouw geen compensatie afdwingen voor het meerdere boven het niveau sociale woningbouw. Dit zal in de beleidsregels nader worden uitgewerkt.

Onder de ruimten die onder dit principe vallen zijn te rekenen: een woonkamer, de aanwezige en gebruikte slaapkamers, de keuken en de sanitaire ruimten.

Lid 2.

In lid 2 wordt geschetst welke individuele voorzieningen beschikbaar gesteld kunnen worden om het schone en leefbare huis te bereiken. dat gaat allereerst via licht en zwaar huishoudelijk werk, d.w.z. om het droog en nat schoon en stofvrij maken en houden van de woning. Daarbij valt bijvoorbeeld het reinigen van de ramen aan de buitenkant niet onder de compensatieplicht, omdat daarvoor een algemeen gebruikelijke voorziening bestaat: de glazenwasser. De benodigde activiteiten om dit resultaat te bereiken is maatwerk en wordt bepaald in samenwerking met de aanbieders van Huishoudelijke Ondersteuning en de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep, die is geaccepteerd als een redelijk uitgangspunt voor de bepaling van de omvang van de hulp. Het te bereiken resultaat staat altijd centraal.

Lid 3.

Gaat in op het onderdeel gebruikelijke zorg. Er wordt rekening gehouden met huisgenoten uit de leefeenheid vanaf 18 jaar. Wanneer die in staat zijn huishoudelijke werkzaamheden die onder de compensatieplicht vallen over te nemen zal allereerst gekeken moeten worden of dit niet een voorliggende voorziening is. Alle huisgenoten vanaf 18 jaar zijn met elkaar verantwoordelijk voor het voeren van een huishouden. Dat betekent dat wanneer één van de huisgenoten die het huishoudelijk werk doet, uitvalt, via een herverdeling de andere huisgenoten deze taken zullen moeten overnemen. Alleen als er geen huisgenoten zijn of als de huisgenoten met enige regelmaat langdurig afwezig zijn zal er plicht tot compensatie bestaan. Ook aanwezige personen jonger dan 18 jaar, zoals thuiswonende kinderen, worden geacht hun bijdrage aan het huishouden te leveren door hun kamer bij te houden en hand- en spandiensten te verrichten.

Compensatieplicht bestaat er uiteraard ook als de huisgenoot zelf ook niet in staat is het huishoudelijk werk te verrichten. Hiertoe zal al dat onderzoek gedaan moeten worden om dit vast te stellen.

Niet gewend zijn huishoudelijk werk te verrichten is geen reden tot compensatie. Alleen dreigende overbelasting of bestaande overbelasting van huisgenoten, waaronder begrepen de kinderen, kan compensatieplicht betekenen. Door onderzoek zal deze overbelasting vastgesteld moeten worden.

Lid 4.

Bepaalt dat indien er sprake is van gebruikelijke zorg en er geen reden is om aan te nemen dat deze gebruikelijke zorg niet uitgevoerd kan worden, er in principe geen individuele voorziening toegekend zal kunnen worden. Omdat het om maatwerk gaat, zal ook hiernaar nauwkeurig onderzoek gedaan moeten worden. Hetzelfde geldt de in artikel 7 lid 2 van de Wmo gestelde uitzondering voor voorliggende en andere voorzieningen die gewoon in de maatschappij beschikbaar zijn.

Artikel 10. Wonen in een geschikte woning

Lid 1.

Als het gaat om het wonen in een geschikte woning hebben we het over de woonvoorzieningen, zowel bouwkundig als niet-bouwkundig. Uitgangspunt is daarbij dat men zelf al beschikt of zal beschikken over een woning. Het is niet zo dat een gemeente voor een woning moet zorgen: dat is een eigen verantwoordelijkheid van de aanvrager. De gemeente kan wel ondersteunen of bemiddelen bij het zoeken naar een (geschikte) woning. Daarbij is uitgangspunt dat iedereen altijd zoekt naar een voor hem op dat moment meest geschikte beschikbare woning, uiteraard passend bij het bestedingspatroon.

Heeft iemand een woning, dan zal de compensatieplicht betekenen dat eventuele problemen met het normale gebruik van de woning opgelost worden. Daarbij kan veelal gekozen worden uit meerdere mogelijke oplossingen.

Ook nu gaat het weer om woningen op het omvangsniveau van sociale woningbouw. De ruimten zijn dan ook weer de woonkamer, slaapvertrekken, keuken en sanitaire ruimten. Er kan altijd afgeweken worden naar boven of beneden, maar omvangrijke woningen en zeer grote ruimten zullen niet als uitgangspunt voor compensatie gelden.

Lid 2.

Als het gaat om een geschikte woning is er een reeks aan mogelijke wijzen van compensatie. Het kan mogelijk zijn de woning aan te passen, maar ook kan het mogelijk zijn dat er een andere woning beschikbaar is die geschikt is, of een woning die gemakkelijker geschikt te maken is. In die situatie zal een afweging moeten worden gemaakt van de diverse mogelijkheden. Uitgangspunt daarbij zijn de behoeften van de aanvrager. Maar aan de andere kant is er ook de noodzaak tot een doelmatige besteding van gemeenschapsgelden, waardoor zo veel mogelijk aanvragers gecompenseerd kunnen worden met de beschikbare middelen. Door hier gericht beleid op te maken stuurt het college in de mogelijkheden. De verschillende regels die gelden bij het maken van afwegingen zijn in de beleidsregels opgenomen.

Het college ontwikkelt beleid op het gebied van 'Woonbewust', 'Het integrale toegangspoort' en tracht binnen overleggen met onder andere de corporaties, zorginstellingen afspraken te maken en deze in beleidsrichtlijnen om te zetten, die met betrekking tot woonvoorzieningen van bouwkundige of woontechnische aard zijn gemaakt. Daarin zal ook staan hoe het college zal handelen indien het noodzakelijk is medewerking van een sociale verhuurder te verkrijgen om aan de compensatie te voldoen. Daarnaast kunnen er ook particuliere eigenaren zijn van doelgroepwoningen en zorgwoningen. Ook zij zijn verantwoordelijk voor de woonvoorzieningen van bouwkundige of woontechnische aard. De corporaties hebben de verantwoordelijkheid voor het treffen van voorzieningen als het gaat om (specifieke) doelgroepwoningen en bij verplaatste verpleegzorg. Daarin wordt rekening gehouden met bestaande jurisprudentie van de Centrale hoge raad.

Van de corporaties mag verwacht worden dat zij een bijdrage leveren aan de beschikbaarheid van een, op de behoefte van bijzondere doelgroepen toegesneden, gedifferentieerd aanbod van woningen en (woon)gebouwen, arrangementen en informatie- en communicatietechnologische toepassingen op het gebied van wonen, zorg- en dienstverlening, alsmede aan de totstandkoming van een gebouwde omgeving die ook geschikt is voor of speciaal rekening houdt met de vraag van de bijzondere doelgroep. In het eerste lid van artikel 12b Besluit beheer sociale huurwoningen (Bbsh) is dan ook bepaald dat een corporatie bijdraagt aan het volgens redelijke wensen tot stand brengen van

huisvesting voor ouderen, gehandicapten en personen die zorg of begeleiding behoeven. Dit kan zowel via nieuwbouw als ook via aanpassingen (bijvoorbeeld bij renovatie) in bestaande wooneenheden. Afhankelijk van de lokale vraag/behoefte zal een substantieel deel van de woningvoorraad toegankelijk/geschikt moeten zijn/worden gemaakt om genoemde bijzondere doelgroepen te kunnen huisvesten. Wat betreft het aanbod van arrangementen op het gebied van wonen, zorg- en dienstverlening is keuzevrijheid een uitgangspunt. De klant moet in beginsel de vrijheid hebben om binnen het (via bemiddeling) door de corporatie aangeboden scala aan woon-, welzijns- en zorgdiensten zelf zijn arrangement samen te stellen. In de memorie van toelichting van het Bbsh is vermeld dat deze corporaties daarvoor in beginsel verantwoordelijk zijn.

Voorbeelden hiervan zijn: woonzorgcomplexen, geclusterd wonen met zorg, groepswonen voor ouderen, gezinsvervangende tehuizen, begeleid wonen, verpleeghuizen, verzorgingshuizen, et cetera. Corporaties kunnen op grond van het verantwoordingsveld "leefbaarheid" (artikel 12a Bbsh) tevens een bijdrage leveren aan de totstandkoming van een gebouwde omgeving die onder meer qua aanbod en locatie van (zorg) voorzieningen en sociale- en verkeerstechnische veiligheid ook geschikt is voor of speciaal rekening houdt met de vraag van de bijzondere doelgroepen.

Ten aanzien van de vraag of er aangepast dient te worden of dat het plaatsen van een herplaatsbare woonunit ook een oplossing kan zijn, spelen afwegingen over afschrijving van de voorziening en over de vraag of de voorziening later hergebruikt kan worden een belangrijke rol. Gestreefd wordt aanpassingen die bestaan uit een aanbouw alleen dan te realiseren als vastgelegd kan worden dat deze aanpassing tijdens de gehele looptijd beschikbaar kan blijven voor een gehandicapte. Dit zal over het algemeen uitsluitend te realiseren zijn bij huurwoningen van sociaal verhuurders. In andere situaties zal indien mogelijk gekozen worden voor het plaatsen van een losse woonunit.

Bij een bouwkundige of woontechnische woonvoorziening aan een woning die het eigendom is van een verhuurder die niet bereid is de aangepaste woning blijvend ter beschikking te stellen aan een persoon met een beperking of een chronisch psychisch of psychosociaal probleem die behoefte heeft aan een dergelijke woning, kan het college een herplaatsbare losse woonunit verstrekken.

Als het gaat om grote aanpassingen aan huurwoningen die gereserveerd worden om opnieuw te verhuren voor de huisvesting van mensen met een beperking of probleem, kan de investering over een langere periode worden afgeschreven. In gevallen waarin dit niet speelt, kan het primaat van de losse woonunit worden gehanteerd. Indien de gemeente het primaat legt bij de losse woonunit zal deze veelal in natura worden verstrekt, namelijk als losse woonunit. Hiermee wordt de keuzevrijheid van belanghebbende echter beperkt en handelt de gemeente, behoudens overwegende bezwaren, in strijd met artikel 6 Wmo dat de keuzevrijheid tussen een voorziening in natura en PGB regelt. Om van dit primaat gebruik te kunnen maken moet uiteraard de mogelijkheid tot het plaatsen van een losse unit bestaan, bijvoorbeeld doordat er voldoende ruimte is. Daarbij zal het meestal zo zijn dat als er voldoende ruimte is voor het plaatsen van een losse unit als er ook ruimte is voor het plaatsen van een aanbouw. Ook op dit punt geldt dat de wens van belanghebbende een aanbouw te realiseren niet doorslaggevend is: een aanbouw is niet herbruikbaar, een losse unit wel.

Het weghalen van de woonunit

Het is van belang in de beschikking vast te leggen dat - als de unit niet meer nodig is - dit aan de gemeente gemeld dient te worden. De gemeente kan er dan zorg voor dragen dat de unit verwijderd wordt en de woning in de oude staat wordt teruggebracht. Deze kosten maken onderdeel uit van de verstrekking van de losse woonunit.

Lid 3.

Verhuizing naar een geschikte woning of een gemakkelijker geschikt te maken woning kan een snelle(re) oplossing bieden dan het aanpassen van een woning. Bovendien kan een woning zich niet lenen voor aanpassing. Dat kan betekenen dat er eerst naar alternatieven gekeken zal moeten worden. Daarbij zal zo mogelijk rekening gehouden worden met de behoeften van de aanvrager. Dat wil zeggen dat in een afweging bepaald zal worden hoe die behoeften zich verhouden tot de belangen (met name financiële) van de gemeente. Bij het bestaan van een geschikte woning kan verhuizing worden geeist. Bij die verhuizing kan het college een 'verhuiskostenvergoeding' verstrekken, waarvan de hoogte is geregeld in het Besluit.

Lid 4.

Als er voorliggende voorzieningen zijn of alternatieve voorzieningen zijn die goedkoper zijn, zal eerst beoordeeld worden of het hanteren hiervan nog leidt tot maatwerk, zodat via deze voorzieningen het resultaat bereikt zou kunnen worden.

Lid 5.

Het college heeft op grond van artikel 4 lid 1 Wmo de verplichting om, ter compensatie van de beperkingen die een persoon ondervindt in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie, voorzieningen te treffen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die de persoon onder andere in staat stellen medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. AWBZ-bewoners kunnen immers met het bezoekbaar (en eventueel logeerbaar) maken van de woning in staat worden gesteld om op dezelfde wijze als personen zonder beperking de voor hen wezenlijke sociale verbanden, met bijvoorbeeld de ouders, te onderhouden. Op basis van deze compensatieplicht is het mogelijk dat de CRvB zal oordelen dat de gemeente voorzieningen zal moeten treffen die het bezoekbaar en mogelijk zelfs het logeerbaar maken van een woning mogelijk maken. Tot die tijd is het de beleidsvrijheid van de gemeente om dit al dan niet te doen. Met het oog op deze beleidsvrijheid heeft het college de bevoegdheid om “de bezoekbaarheid” in de beleidsregels verder in te vullen en hier eventueel een maximum aan te verbinden.

De aanvraag voor het bezoekbaar en/of logeerbaar maken wordt ingediend in de gemeente waar de aan te passen woning staat. Onder bezoekbaar maken wordt uitsluitend verstaan dat de belanghebbende de woonruimte kan bereiken, de woonkamer en een toilet kan gebruiken. Onder logeerbaar wordt uitsluitend verstaan dat de belanghebbende de woonruimte kan bereiken en de woonkamer, een toilet, de natte cel en een slaapruiimte kan gebruiken.

Artikel 10.1 Uitsluitingen voor het geschikt maken

Geen voorzieningen worden getroffen aan:

- a. Woningen die niet geschikt zijn om het gehele jaar te bewonen kunnen ook niet – als hoofdverblijf – adequaat gemaakt worden. Daarvoor zal dus per definitie geen woonvoorziening worden verstrekt. Aanpassen leidt niet tot een compenserende situatie en verhuizen vanuit een dergelijke woning naar een woning die wel geschikt is om het gehele jaar te bewonen kan als algemeen gebruikelijk worden beschouwd. Ook zonder handicap zal men immers moeten verhuizen naar een woning die wel het gehele jaar bewoonbaar is.
- b. Woonvoorzieningen worden alleen verstrekt als die betrekking hebben op woonruimten die op grond van de Wmo op de huurtoeslag als zelfstandige woonruimten aangemerkt worden. Een uitzondering op deze regel geldt ten aanzien van woonwagens als bedoeld in de Huisvestingswet. Het college is bevoegd om hiervoor in het Besluit nadere regels op te stellen. Aangenomen wordt dat de gemeenschappelijke ruimten van woongebouwen die specifiek op personen met beperkingen en ouderen zijn gericht, passen bij de specifieke behoeften van de doelgroep waarvoor zij bestemd zijn. Dat betekent dat voorzieningen in die gemeenschappelijke ruimten niet voor vergoeding in het kader van de Wmo in aanmerking komen. Voorzieningen in het eigen woongedeelte van de aanvrager kunnen wel voor vergoeding in aanmerking komen. Tenzij de meerderheid van die doelgroep, specifiek aan die doelgroep passende beperkingen heeft in het gebruik van die woning. Uitzonderingen zijn voorzieningen die zonder noemenswaardige meerkosten bij nieuwbouw aangebracht kunnen worden in een gebouw dat gebouwd is vanaf omstreeks 1990. Vanaf omstreeks 1990 zijn het aanpasbaar bouwen en het seniorenbeleid gemeengoed geworden. Het rekening houden met de behoeften van ouderen of personen met beperkingen kan in gebouwen vanaf omstreeks 1990 als normaal beschouwd worden. Uiteraard geldt dit vooral voor voorzieningen die bij de bouw zonder (noemenswaardige) meerkosten meegenomen kunnen worden. Voorzieningen die leiden tot aanzienlijke kosten en op het individu gericht zijn, zullen meestal niet standaard aangebracht worden.

Artikel 10.2 Hoofdverblijf en bezoekbaar maken woning

In de Wmo wordt niet expliciet vermeld dat de gemeentelijke compensatieplicht alleen geldt voor de inwoners van de betreffende gemeente. Artikel 11 van de Wmo geeft echter wel een aanwijzing in die richting door vermelding van “ingezetenen van de gemeente”. Een ander aanknopingspunt voor de regel dat alleen inwoners van een bepaalde gemeente in aanmerking komen voor (individuele) Wmo-

voorzieningen is het feit dat er met de wet geen inhoudelijke uitbreiding van de werking van de Wet voorzieningen gehandicapten is beoogd.

In eerste instantie geeft de gemeentelijke basisadministratie (Gba) uitsluitel. Voor bepaalde zorginstellingen geldt dat de bewoners een briefadres elders kunnen aanhouden. De gemeente waar de aanvrager van de voorziening daadwerkelijk verblijft, heeft de verplichting tot compensatie van beperkingen. In het geval van AWBZ-bewoners heeft deze verplichting geen betrekking op de woonvoorzieningen.

De zinsnede 'of zal hebben' is opgenomen voor situaties waarin de aanvrager naar een andere gemeente wil verhuizen en in die gemeente een woning wil laten bouwen of aanpassen voordat deze daadwerkelijk wordt betrokken, zie ook onder b van deze artikel.

Onder de Wet voorzieningen gehandicapten waren AWBZ-bewoners uitgesloten van het recht op woonvoorzieningen. Een bovenwettelijke uitzondering hierop werd door gemeenten gemaakt voor het zogenaamde bezoekbaar maken van een woonruimte voor bezoek aan ouders of andere familieleden. Deze uitzondering was alleen gebaseerd op de gemeentelijke verordening. Omdat met de wet niet werd beoogd om de omvang van de onder de Wet voorzieningen gehandicapten geregelde zorgplicht in te krimpen of uit te breiden, is het bezoekbaar maken ook weer in de verordening opgenomen in dit artikel. Verdere verplichtingen dan hier genoemd in de verordening heeft de gemeente derhalve niet. "Bezoekbaar maken" wordt in de verordening daarom gelimiteerd tot het bereikbaar maken van de woonruimte zelf en enkele essentiële ruimten daarin, en zal door het college in het Besluit bovendien in financiële zin worden gemaximeerd.

Artikel 10.3 Aanvullende weigeringsgronden voor 'Wonen in een geschikte woning'

Bij het te bereiken resultaat van het normaal gebruik kunnen maken van de woning wordt, geen individuele voorziening getroffen indien:

- a. de noodzaak tot het treffen van de woonvoorziening het gevolg is van een verhuizing waartoe, op grond van belemmeringen bij het normale gebruik van de woning, geen aanleiding bestond en er geen andere belangrijke reden aanwezig was;
- b. de aanvrager niet is verhuisd naar de voor zijn of haar beperkingen op dat moment beschikbare meest geschikte woning, tenzij daarvoor tevoren schriftelijk toestemming is verleend door het college;
- c. deze betrekking heeft op voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten anders dan automatische deuropeners, hellingbanen, extra trapleuningen, het aanbrengen van een opstelplaats voor een rolstoel bij de toegangsdeur van de gemeenschappelijke ruimte, het verbreden van gemeenschappelijke toegangsdeuren en het aanbrengen van drempelhulpen of vlonders;
- d. de woonvoorziening aangevraagd wordt op een moment dat op basis van leeftijd, gezinssituatie of woonsituatie te voorzien was dat deze voorziening noodzakelijk zou zijn en daarmee geen sprake is van een onverwacht intredende noodzaak;
- e. de aanvrager voor het eerst zelfstandig gaat wonen, uitsluitend voor zover de aanvraag een verhuiskostenvergoeding betreft;
- f. de aanvrager verhuisd is vanuit of naar een woonruimte die niet geschikt is het gehele jaar door bewoond te worden;
- g. de aanvrager verhuisd is naar een AWBZ-instelling of een andere instelling gericht op het verstrekken van zorg;
- h. in de verlaten woonruimte geen problemen bestonden met het normale gebruik van de woning;
- i. de ondervonden problemen bij het normale gebruik van de woning voortvloeien uit de aard van de in de woning gebruikte materialen.

Artikel 10.4 Terugbetaling bij verkoop

Deze zogenaamde anti-speculatiebepaling heeft als doel het door de eigenaar laten terugbetalen van een deel van de waardeverhoging die het gevolg is van de aanpassing van de eigen woning op grond van de wet. De datum van de verkoop is daarbij bepalend, omdat op die datum reeds vaststaat wat de verkoopprijs van de woning en wat de meerwaarde ten gevolge van de aanpassing is. Het is aan het college om te bepalen of en in hoeverre in een concrete situatie gebruik van deze bepaling wordt

gemaakt, aangezien er een afweging dient plaats te vinden tussen de kosten van het effectueren van deze bepaling (taxatie, administratieve lasten) in relatie tot de te verwachten baten.

Artikel 11. Beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften

Lid 1.

Beschrijft wat verstaan wordt onder het beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften. Het kunnen beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften betekent dat de dagelijks benodigde hoeveelheid voedsel voor maaltijden en andere momenten waarop iets genuttigd wordt beschikbaar moet zijn. Hetzelfde geldt voor toiletartikelen en schoonmaakmiddelen. Deze dagelijkse behoeften kunnen op vele manieren in huis komen. Compensatie houdt niet per definitie in dat de aanvrager zelf de boodschappen moet kunnen doen. Er zal in redelijkheid gezocht worden naar een oplossing waarmee het resultaat bereikt wordt. Te denken valt aan een boodschappenservice, waarbij wel op gelet wordt dat de supermarkt qua prijsniveau past bij het bestedingspatroon van de aanvrager.

Het gaat niet alleen om de ingrediënten maar ook om de maaltijden zelf. Compensatie betekent dat de aanvrager beschikt over de verschillende maaltijden door de dag heen. Daarbij dient rekening te worden gehouden met medisch geïndiceerde diëten en kan rekening worden gehouden met de wensen van de aanvrager. Het te bereiken doel kan behaald worden via een maaltijdservice, via het gebruik maken van gezamenlijke maaltijden of via het – met behulp van een vrijwilliger of anderszins – zelf bereiden van maaltijden. Ook kan het aanreiken van maaltijden noodzakelijk zijn.

Lid 2.

Stelt welke hulpmiddelen gekozen kunnen worden om dit resultaat te bereiken. Boodschappen kunnen op verschillende manieren gedaan worden. Er kan gebruik gemaakt worden van beschikbare diensten, zoals boodschappenservice. Bij afwezigheid van dergelijke diensten, of indien de kosten van de dienst, zowel wat betreft producten als wat betreft extra bezorgkosten, dat rechtvaardigen, kan gekozen worden voor het inzetten van hulp om de boodschappen te doen. Daarbij zal goedkoopst-compenserend leidraad zijn, zodat het doen van boodschappen niet persé door de aanvrager zelf met hulp hoeft te worden gedaan. Ook hier is het te bereiken resultaat van belang en is de manier waarop daaraan ondergeschikt.

Lid 3.

Bepaalt dat een bruikbare boodschappenservice of bruikbare maaltijdvoorziening die leidt tot het te bereiken resultaat voorliggend is op eventueel individuele voorzieningen. Om te bepalen of een boodschappenservice of maaltijdvoorziening bruikbaar is, zal gekeken moeten worden naar gezinssamenstelling, kosten en concrete beschikbaarheid. Als een voorliggende voorziening niet beschikbaar is, kan daar uiteraard geen gebruik van worden gemaakt.

Lid 4.

Bepaalt dat indien een voorliggende voorziening aanwezig is, waarmee het resultaat bereikt kan worden, er geen ruimte bestaat voor een individuele voorziening.

Artikel 12. Beschikken over schone draagbare en doelmatige kleding

Lid 1.

Het college dient aanvragers in staat te stellen te beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding. Dit onderdeel is beperkt tot het verzorgen van kleding die iemand in zijn bezit heeft. Begeleiding bij het kopen van kleding valt niet onder afdwingbare compensatie, maar als daar behoefte aan bestaat, kan de gemeente wel bemiddelen bij het regelen dat er geschikte en passende kleding wordt gekocht, bijvoorbeeld met inschakeling van vrijwilligers. De wijze waarop deze ondersteuning wordt geboden, is afhankelijk van de gezamenlijk door aanvrager en gemeente te kiezen oplossing.

Als mobiliteit het probleem is, kan gedacht worden aan een vervoersvoorziening om dat probleem op te lossen. Als er hulp bij het huishouden aanwezig is, zou dit de oplossing kunnen bieden. Dat hoeft niet persé via het samen kopen van kleding: het is ook mogelijk met behulp van anderen kleding aan te schaffen of via internet te bestellen. Wat doelmatige kleding precies is zal per situatie verschillen.

Het moge duidelijk zijn dat het gaat om dagelijkse kleding en niet om exceptionele kleding zoals bijvoorbeeld speciale gelegenheidskleding.

Lid 2.

Schone, draagbare en doelmatige kleding betekent dat er gewassen, gestreken en eventueel gerepareerd moet kunnen worden, alles voor zover de aanvrager daartoe niet in staat is. Het wassen zal veelal gebeuren met de algemeen gebruikelijke wasmachine. Ook het drogen van de was vindt indien mogelijk plaats op moderne wijzen van drogen, de wasdroger of door het ophangen van de was. Voor zover het noodzakelijk is kleding te strijken kan dit ook onder te compenseren problemen vallen. Daarbij is weer uitgangspunt wat in de maatschappij algemeen gangbaar is.

Lid 3 en 4.

Als er voorliggende, algemene, collectieve of algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn, die tot het te bereiken resultaat kunnen leiden, zal geen ruimte bestaan voor individuele voorzieningen. Hierbij wordt uiteraard gekeken of er wel sprake is van maatwerk.

Daarnaast wordt bekeken of belanghebbende gebruik kan maken van een algemene of collectieve voorziening ten behoeve van het beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding en deze – indien beschikbaar en aanwezig – allereerst kan worden ingezet. Ook wordt de mogelijkheid tot het inzetten van mantelzorg of vrijwilligers om het te bereiken resultaat te behalen, eerst beoordeeld.

Artikel 13. Het thuis kunnen zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren

Lid 1.

Spreekt over de dagelijkse zorg van kinderen die tot het gezin behoren. Dit kan onder de compensatieplicht behoren als een ouder met beperkingen dat zelf niet kan. Compensatie is dan bedoeld als ondersteuning. Het zal nooit gaan om volledige overname. In die situatie zullen andere oplossingen gezocht moeten worden. Te denken valt aan algemeen gebruikelijke en voorliggende voorzieningen zoals kinderopvang.

Het ondersteunen bij de opvoeding in een ontregeld gezin valt onder de Wet op de jeugdzorg en intensieve zorg voor gehandicapte kinderen, die de gebruikelijke zorg overstijgt, valt onder de AWBZ.

Lid 2.

Biedt de mogelijke oplossingen. Het thuis verzorgen van kinderen die tot het gezin behoren zal veelal van kortere duur zijn. De compensatie van het niet zelf verzorgen (en opvoeden) van tot het gezin behorende kinderen zal bij een langere duur opgelost kunnen worden via algemeen gebruikelijke, voorliggende en algemene voorzieningen. Soms zal tijdelijke compensatie van belang zijn om de ouder(s) de gelegenheid te geven een definitieve oplossing te zoeken. Voorliggende voorzieningen spelen dan een grote rol. Te denken valt aan kinderopvang, gastouders, oppasgrootouders enz.

Lid 3 en 4.

Voor- tussen- en naschoolse opvang kinderopvang of andere opvangmogelijkheden die in de individuele situatie van de aanvrager kunnen leiden tot het te bereiken resultaat kunnen het verstrekken van een individuele voorziening onnodig maken. Er zal dus altijd eerst beoordeeld moeten worden of er sprake is van dit soort oplossingsmogelijkheden.

Artikel 14. Zich verplaatsen in en om de woning

Lid 1.

Het te bereiken resultaat betekent dat de aanvrager zich in om en nabij zijn woning moet kunnen verplaatsen. Daarbij dient gedacht te worden aan het verplaatsen in het kader van het wonen, waarbij de woning bij alle verplaatsingen centraal staat. Alle andere verplaatsingen, die verder gaan dan de woning (zoals het gaan posten van een brief, het op bezoek gaan bij een buurman of het maken van een korte wandeling) horen bij het volgende te bereiken resultaat: zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel. Bij deze verplaatsingen horen wel de verplaatsing naar een centrale hal in een flat, waar veelal de brievenbussen zijn, of het gebruik van een balkon of het gebruik van de tuin. Wat de tuin betreft moet het mogelijk zijn in die tuin te komen, de inrichting van de tuin is een eigen verantwoordelijkheid.

In de woning moeten de normale woonruimten bereikt kunnen worden. Te denken valt daarbij aan de woonkamer, het slaapvertrek, of mogelijk de slaapvertrekken, het toilet en de douche. Als er een berging is, moet ook de berging bereikt kunnen worden, als belanghebbende deze daadwerkelijk gebruikt.

Zolders zonder stahoogte, veelal bereikbaar zonder vaste trap, met bijvoorbeeld een vlizotrap, vallen niet onder de compensatieplicht.

Het doel is dat men zich in die ruimten zodanig kan verplaatsen en zich daardoor zodanig kan redden dat normaal functioneren mogelijk is. Om dit resultaat te bereiken wordt compensatie geboden in de vorm van hulpmiddelen. Een voorbeeld is een rolstoel voor verplaatsingen door de ruimte. Ook een tillift zou gezien kunnen worden als een dergelijk middel. Doordat een belangrijk deel van de tilliften vanwege aard- en nagelvaste verbinding met het plafond gerekend worden tot de voorzieningen waardoor in een geschikte woning gewoond kan worden, wordt de tillift verder beschouwd als een voorziening die daar onder valt.

De hulpmiddelen die het te bereiken resultaat kunnen bevorderen kunnen nieuw of gebruikt zijn. Het is niet zo dat de compensatieplicht betekent dat iemand een nieuwe voorziening moet ontvangen, de compensatieplicht betekent dat iemand met de verstrekking het te bereiken resultaat moet kunnen bereiken.

Het kunnen verplaatsen in de woning zou kunnen betekenen dat er twee voorzieningen verstrekt worden. Wanneer iemand een transfer kan maken, maar overigens aangewezen is op een rolstoel, zou gekozen kunnen worden voor een stoeltjeslift in combinatie met een rolstoel beneden en een rolstoel boven, waardoor iemand in staat zal zijn om zich in de gehele woning te verplaatsen. In deze situatie kunnen naast een traplift ook andere voorzieningen nodig zijn om de woning rolstoeltoegankelijk te maken dan wel een tillift voor het maken van diverse in huis noodzakelijke transfers. In een aantal situaties zal een verhuisplicht overwogen moeten worden als goedkoopst compenserende oplossing.

Lid 2.

In principe zal een hulpmiddel voor verplaatsing in, om en nabij het huis (onder de Wmo valt in veel gevallen de rolstoel) verstrekt worden als men een dergelijke voorziening voor dagelijks zittend gebruik nodig heeft. Aan een dergelijke noodzaak gaat vaak een periode vooraf waarin gebruik wordt gemaakt van andere hulpmiddelen, (ooit) verstrekt op basis van de Zorgverzekeringswet of AWBZ of zelf aangeschaft. De zogenaamde rolstoel voor incidenteel gebruik valt hier niet onder: deze rolstoel wordt immers niet gebruikt voor verplaatsen in, om en nabij de woning, maar wordt vooral gebruikt als men zich elders moet verplaatsen en dat zonder een rolstoel niet kan, zoals tijdens een uitstapje. Voor dit soort rolstoelen kan gebruik gemaakt worden van speciaal hiervoor beschikbare uitleendepots, of van rolstoelen die op de plaats van bestemming beschikbaar zijn, zoals in pretparken, dierentuinen en dergelijke.

De rolstoel voor incidenteel gebruik wordt alleen dan verstrekt, indien de gemeente geen regeling heeft voor het lenen van dit soort rolstoelen. Ook is het wellicht in incidentele situaties noodzakelijk om andere redenen een dergelijke rolstoel voor incidenteel gebruik te verstrekken. Het zal hierbij gaan om uitzonderingen: uitgangspunt is dat een rolstoel alleen verstrekt wordt indien die noodzakelijk is voor het verplaatsen in, om en nabij de woning.

Lid 3 en 4.

Het college is bevoegd om collectieve voorzieningen op te zetten als een rolstoelpool. Dit zou kunnen leiden tot een adequate oplossing voor het probleem van het verplaatsen op andere plaatsen dan rond de woning. Daarom zal een rolstoelpool een oplossing kunnen bieden voor diegenen die behoefte hebben aan een oplossing voor incidenteel gebruik waarbij het gebruik niet in en om de woning plaatsvindt.

Als daar sprake van kan zijn zal geen individuele voorziening worden verstrekt.

Artikel 15. Zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel.

Lid 1.

Als het gaat om het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel is het te bereiken resultaat dat de aanvrager zich met een of ander vervoermiddel binnen zijn eigen woonplaats en het direct daaromheen gelegen gebied kan verplaatsen.

Die verplaatsingen moeten passen in het kader van het leven van alledag. Dat zijn alle verplaatsingen die niet uitsluitend te maken hebben met verplaatsingen in het kader van een betaalde baan. Heeft men voor dat soort verplaatsingen een aparte voorziening nodig, die verder gaat dan de normale voorziening voor het verplaatsen in het kader van het leven van alledag, dan zal deze voorziening niet onder de compensatieplicht vallen maar vergoed dienen te worden vanuit de voorzieningen ten behoeve van werken: zoals de Wia.

Maar het enkele feit dat je met de voorziening die je nodig hebt in het kader van het leven van alledag, ook naar je werk kunt, ontslaat de gemeente niet van de compensatieplicht. Ook niet- gehandicapten gebruiken hun auto vaak voor het reguliere woon-werkverkeer of voor het vervoer in het kader van werk (waarvoor zij dan een vergoeding ontvangen van de werkgever).

Wel gaat het om verplaatsingen nodig voor het doen van boodschappen (zodat ook op deze wijze het resultaat van het kunnen beschikken over de eerste levensbehoeften wordt bereikt), om op bezoek te gaan, om naar artsen, paramedici, specialisten en voor ziekenhuisonderzoek, voor zover het zogenaamde zittend ziekenvervoer daar geen oplossing voor biedt. Dit medisch vervoer betreft vooral situaties waarbij dat vervoer zo frequent is dat het beschikbaar gestelde vervoer bijna geheel voor dit medisch vervoer gebruikt zou worden.

Ook het vervoer om in de natuur te zijn, al dan niet met familie of vrienden, of het vervoer om een kerk, een sporthal, of een museum te bezoeken valt onder de compensatieplicht.

Lid 2.

De individuele voorzieningen die verstrekt gaan worden om de resultaat te bereiken dat met een of ander vervoermiddel in de woonplaats en directe omgeving men zich kan verplaatsen, betreffen een breed scala van verplaatsingen. Naast de al genoemde verplaatsingen die met een speciaal middel gemaakt moeten worden in verband met betaalde arbeid, zijn ook vakanties en ander verblijf buiten het gebied zoals omschreven met woonplaats en omgeving uitgesloten.

Voor het bovenregionaal vervoer bestaat geen compensatieplicht (CRvB 30-11-2011, nr. 10/4121 WMO en CRvB 29-02-2012, nr. 10/906 WMO). De CRvB oordeelt in CRvB 30-11-2011, nr. 10/4121 WMO dat het college op grond van artikel 4 lid 1 Wmo, met name het bepaalde onder c, niet is gehouden om vervoersvoorzieningen te treffen die een belanghebbende in staat stellen zich bovenregionaal te verplaatsen. Daarvoor wordt door het Ministerie van VWS Valys beschikbaar gesteld. Valys is aanvullend op de door de Wmo te compenseren voorzieningen en valt buiten de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Valys regelt het vervoer wanneer de pashouder een vervoersbehoefte heeft die verder reikt dan 5 OV-zones vanaf het woonadres van de pashouder of wanneer het vertrekadres is gelegen op een afstand van meer dan 5 OV-zones vanaf het woonadres van de pashouder.

De gemeente is verantwoordelijk voor de vervoersbehoefte van de pashouder tot en met vijf OV-zones vanaf diens woonadres of wanneer het vertrekadres is gelegen op een afstand tot en met 5 OV-zones vanaf het woonadres van de pashouder.

Wel gaat het om verplaatsingen nodig voor het doen van boodschappen (zodat ook op deze wijze het resultaat van het kunnen beschikken over de eerste levensbehoeften wordt bereikt), nodig om op bezoek te gaan, nodig om naar artsen, paramedici, specialisten en voor ziekenhuisonderzoek, voor zover het zogenaamde zittend ziekenvervoer daar geen oplossing voor biedt. Dit medisch vervoer betreft vooral situaties waarbij dat vervoer zo frequent is dat het beschikbaar gestelde vervoer bijna geheel aan dit medisch vervoer gebruikt zou worden. In deze situatie kan extra vervoer ter compensatie geboden worden. Ook het vervoer om in de natuur te zijn, al dan niet met familie of vrienden, of het vervoer om een kerk, een sporthal, of een museum te bezoeken valt onder de compensatieplicht.

De omvang van de te bieden compensatie zal over het algemeen liggen tussen 1500 en 2000 kilometer per jaar. Het kan voorkomen dat er een grotere vervoersbehoefte bestaat. Van belang is allereerst vast te stellen of dat een realistische vervoersbehoefte is, gezien de medische, maar ook gezien de financiële situatie van de aanvrager. Immers, met een laag inkomen kan men wel de wens hebben veel verplaatsingen te maken, maar omdat voor iedere Nederlander verplaatsen een prijskaartje heeft zal dat ook voor mensen met een handicap gelden. Daarbij is het van belang vast te stellen of de vervoersbehoefte hiermee spoort.

Lid 3 en 4.

Het college is bevoegd om collectieve voorzieningen op te zetten als een scootermobielpool. Dit kan een oplossing bieden voor personen met een beperkte vervoersbehoefte op de korte afstand. Datzelfde geldt voor het zogenaamde vraagafhankelijke vervoer van deur tot deur. Om hierbij te komen tot maatwerk zal de vervoersbehoefte van de aanvrager uitgangspunt zijn van de beoordeling welke voorziening nodig is om het te bereiken resultaat te bereiken. Voorliggende voorzieningen kunnen individuele voorzieningen voorkomen.

Artikel 16. De mogelijkheid om contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten.

Lid 1.

Het te bereiken resultaat ten aanzien van de mogelijkheid om contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten bestaat uit het kunnen afleggen van gewenste bezoeken en het deelnemen aan gewenste activiteiten. Daarbij kan gedacht worden aan familiebezoek, aan het bezoeken van bijeenkomsten of het bezoeken van kerkdiensten, het deelnemen aan het verenigingsleven, maar ook het volgen van cursussen om de vrije tijd op een aangename wijze te kunnen invullen. Voorwaarden hiervoor zijn bijvoorbeeld het zich kunnen verplaatsen naar deze bestemmingen. Daarvoor zal deze artikel over het algemeen een voldoende oplossing kunnen bieden.

De CRvB oordeelt dat aan de aanwezigheid van de voor belanghebbende belangrijke bovenregionale contacten op zichzelf geen, dan wel slechts in bijzondere situaties een beslissende betekenis toekomt (CRvB 23-06-2010, nr. 08/5422 Wmo en CRvB 13-04-2011, nr. 09/3844 WMO). In CRvB 23-06-2010, nr. 08/5422 Wmo en CRvB 08-11-2011, nr. 10/1358 WMO oordeelt de CRvB dat het gelet op de ruime regionale vervoersbehoefte van belanghebbende niet aannemelijk is dat zij in een toestand van sociaal isolement of vervreemding zal raken, indien zij haar bovenregionale contacten niet door middel van het afleggen van persoonlijke bezoeken kan onderhouden.

Lid 2.

Als vervoer voldoende in staat stelt aan activiteiten deel te nemen kan via het resultaat: 'Zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel' het vervoersprobleem opgelost worden.

Lid 3 en 4.

Als sprake is van voorliggende voorzieningen, die het probleem op kunnen lossen, zal er geen ruimte meer zijn voor individuele voorzieningen.

Hoofdstuk 5. Wijze van Verstrekken, Eigen bijdragen en Eigen aandeel

Paragraaf 5. Verstrekking van voorzieningen

Artikel 17. Mogelijke verstrekkingwijzen

In dit artikel wordt allereerst behandeld in welke vormen voorzieningen verstrekt kunnen worden. De mogelijkheden voorziening in natura of een persoonsgebonden budget zijn voorgeschreven in artikel 6 wet. De financiële tegemoetkomingen kunnen niet ontbreken (hoewel er in feite geen verschil bestaat tussen een persoonsgebonden budget en een financiële tegemoetkoming) omdat artikel 7 lid 2 Wmo spreekt over een "financiële tegemoetkoming voor een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan de woonruimte". Een financiële tegemoetkoming dekt niet de gehele kosten en wordt na facturatie verstrekt. Denk hierbij aan de verhuisvergoeding of luxere uitvoering dan de goedkoopst compenserende voorziening.

Paragraaf 6. Verstrekking in natura

Artikel 18. Inhoud beschikking

Lid 1.

Dit artikel bepaalt in lid 1 welke aspecten bij het verstrekken van een voorziening in natura in de beschikking vastgelegd moeten worden.

Het gaat er daarbij uiteraard allereerst om welke voorziening(en) aan de orde zijn. Dit uiteraard in relatie tot de te bereiken resultaten. Indien van toepassing wordt vervolgens aangegeven wat de duur van de voorziening is: voor hoe lang wordt iets toegekend of hoe lang moet men in principe de bepaalde voorziening kunnen gebruiken om het resultaat te bereiken. Bij de één is dat vooraf vast te stellen bij de ander kan dat niet afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden. Vervolgens is van belang te vermelden op welke wijze de voorziening in natura verstrekt wordt, bijvoorbeeld in bruikleen, in eigendom of via een leverancier. Als er sprake is van een overeenkomst wordt deze overeenkomst vermeld.

Ook andere aspecten, speciaal aspecten die voor deze ene verstrekking gelden, dienen in de beschikking opgenomen te worden.

Lid 2.

Lid 2 geeft aan dat als een eigen bijdrage gevraagd wordt, dit in de beschikking komt te staan. Dit betreft alleen het gegeven dat een eigen bijdrage gevraagd wordt. Hoe hoog de eigen bijdrage is zal door het CAK bepaald worden en door het CAK bij afzonderlijke beschikking worden opgelegd.

Paragraaf 7. Verstrekking als persoonsgebonden budget

Artikel 19. Overwegende bezwaren

Dit artikel bepaalt dat die situaties waarin geen persoonsgebonden budget verstrekt wordt, ook al is dat aangevraagd, omdat zij vallen onder de formulering van artikel 6 Wmo: "overwegende bezwaren" door het college opgenomen moeten worden in het Besluit. Dit omdat het aantal situaties nog zeer beperkt is maar in de loop der jaren meer situaties zullen ontstaan waarin tegen het verstrekken van een Pgb overwegende bezwaren bestaan. Dit kan zijn als vast staat dat belanghebbende niet in staat is de gelden te beheren. Ook kan dit een situatie zijn waarin het gaat om zeer kortdurende hulp bij het huishouden en het verstrekken van een persoonsgebonden budget niet praktisch uitvoerbaar is. Ook het collectief vraagafhankelijk vervoer kan als het systeem in gevaar komt als vrijheid tot keuze van een persoonsgebonden budget zou leiden tot leegloop een argument zijn geen keuzevrijheid te bieden, dit geldt eveneens voor andere door het college ontwikkelde collectieve voorzieningen. Dit moet onderbouwd kunnen worden en uitzonderingen moeten mogelijk zijn. Zie ook CR 12012010 BL4037.

Artikel 20. Inhoud beschikking

Lid 1.

Bepaalt wat er bij het verstrekken van een persoonsgebonden budget vastgelegd moet worden in de beschikking. Het gaat daarbij allereerst om de formulering van het te bereiken resultaat zodat helder is waarvoor het persoonsgebonden budget gebruikt moet worden. Dat kan beperkt zijn, zoals het bezoeken van familie, vrienden en kennissen en het doen van boodschappen met een scooter/mobiel, maar ook een meer algemeen geformuleerd resultaat, zoals het maken van alle noodzakelijke verplaatsingen in de naaste woon- en leefomgeving.

Als er een programma van eisen wordt verstrekt (waar is het geld voor bedoeld, aan welke eisen moet voldaan zijn) wordt dat ook in de beschikking vastgelegd onder bijvoeging van het program van eisen. Vervolgens kan in de beschikking worden vastgelegd wat de omvang van het persoonsgebonden budget is, welk bedrag men ontvangt, met vermelding hoe dat bedrag tot stand is gekomen. Er wordt niet meer betaald dan de goedkoopst compenserende voorziening. Tot slot moet voor wat betreft de

verantwoording ook in de beschikking worden vastgelegd wat van degene tot wie de beschikking is gericht in dit opzicht wordt verwacht.

Lid 2.

Bepaalt dat bij het heffen van een eigen bijdrage dit in de beschikking vermeldt moet worden, waarbij meegenomen kan worden dat het CAK de hoogte van de eigen bijdrage vaststelt en per beschikking op zal leggen.

Paragraaf 8. Verstrekking als financiële tegemoetkoming

Artikel 21. Inhoud beschikking

Lid 1.

Bepaalt ten aanzien van de financiële tegemoetkoming wat in de beschikking vermeld wordt. Het gaat hier allereerst om de vermelding van het te bereiken resultaat waarvoor de financiële tegemoetkoming gebruikt dient te worden. Daarnaast moet vermeld worden voor welke duur, voor welke periode de financiële tegemoetkoming verstrekt wordt en tenslotte dient hier vermeld te worden of er een overeenkomst van toepassing is op deze verstrekking. Uiteraard moet ook de hoogte van de financiële tegemoetkoming vermeld worden.

Lid 2.

Bij het verstrekken van een financiële tegemoetkoming bestaat de mogelijkheid een eigen aandeel te vragen. Indien dit van toepassing is dient dit in de beschikking vermeld te worden. De berekening van het eigen aandeel kan, in tegenstelling tot de eigen bijdrage, door het college plaatsvinden. In de wet is alleen voor de eigen bijdrage geregeld dat dit verplicht door het CAK dient te gebeuren. Het college bepaalt of zij zelf het eigen aandeel berekent. Wanneer dat het geval is dient er zorg voor te worden gedragen dat de regels rond de cumulatie van eigen bijdragen in acht worden genomen. Met name als al een eigen bijdrage AWBZ wordt betaald zal herberekening (en wel wat de eigen bijdrage AWBZ betreft door het CAK) plaats moeten vinden, aangezien een eigen aandeel op basis van de Wmo voor gaat (preferent is) op een eigen bijdrage in het kader van de AWBZ.

Paragraaf 9. Eigen bijdrage en eigen aandeel

Artikel 22. Eigen bijdragen en eigen aandeel

Bij het verstrekken van individuele voorzieningen in het kader van de te bereiken resultaten, vastgelegd in deze verordening, is de aanvrager een eigen bijdrage of eigen aandeel verschuldigd. Het verschil tussen eigen bijdrage en eigen aandeel zit erin dat de eigen bijdrage van toepassing is bij het verlenen van voorzieningen in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget. Het eigen aandeel wordt toegepast bij een financiële tegemoetkoming (bijvoorbeeld voor een woningaanpassing waarvan de belanghebbende niet de eigenaar is). Het College legt in het Besluit de omvang van de eigen bijdrage en het eigen aandeel vast. De gemeente Veenendaal vraagt voor alle voorzieningen, waarvoor dit binnen het kader van de wet is toegestaan, een eigen bijdrage of eigen aandeel. De basis hiervoor zijn de gemeentelijke kosten. De vaststelling en inning van de eigen bijdrage is wettelijk opgedragen aan het CAK (Centraal Administratie Kantoor). De hoogte van de eigen bijdrage wordt berekend overeenkomstig het bepaalde in het Besluit maatschappelijke ondersteuning (Bmo). Het bedrag dat in totaal aan eigen bijdrage wordt gevraagd mag niet hoger zijn dan de kosten van de gemeente voor die compensatie (TK 2003-2004, 29538, nr. 7 en Staatsblad 2006, 450 p.17).

In lid 2 wordt bepaald dat ook eigen bijdrage / eigen aandeel opgelegd kan worden op al verstrekte voorzieningen. De Wmo verzet zich hier niet tegen (uitspraken LJV BT6586 en LJV BV3875).

Hoofdstuk 6. Procedurele bepalingen rond onderzoek, advies en besluitvorming, intrekking en terugvordering

Artikel 22. Beslistermijn.

De Algemene wet bestuursrecht regelt dat, als bij wettelijk voorschrift niet anders is bepaald, een besluit genomen dient te worden binnen een redelijke termijn. Die redelijke termijn is 8 weken. De Wmo bepaalt niets over beslistermijnen. Het college heeft de mogelijkheid om afwijkende termijnen vast te stellen. Hoewel het van belang is zo min mogelijk afwijkende termijnen te hanteren, immers, de doorzichtigheid van de termijnen komt daardoor wellicht in het geding, is het logisch voor enkele onderdelen wel een langere termijn vast te stellen. Dit geldt met name voor bouwkundige woonvoorzieningen. Zeker als daar een offerte voor moet worden aangevraagd, zal daarmee de nodige tijd gemoed zijn, zodat de termijn van acht weken niet haalbaar is. Ook kan het, bij het verrichten van het onderzoek door het college om een medisch advies worden gevraagd. Voor een goede onderbouwing van dat advies kan het opvragen van medische informatie bij specialisten noodzakelijk zijn. In sommige omstandigheden kan dit langer duren dan de redelijke termijn van 8 weken. Om dat helder te hebben is het wenselijk deze termijn in de verordening op te nemen. Dit is gebeurd ten aanzien van de verschillende te bereiken resultaten.

Artikel 24. Beperkingen

Lid 1.

- a. Wat langdurig noodzakelijk is, is afhankelijk van de concrete situatie. Het kan, in tijd uitgedrukt, gaan om twee maanden, bijvoorbeeld bij mensen die in een terminaal ziektestadium verkeren. Het kan ook gaan om veertig jaar, in situaties waarin de beperking bijvoorbeeld aangeboren is en stabiel van aard is. Kenmerk is in beide genoemde situaties dat de ondervonden beperking, naar de stand van de medische wetenschap op het moment van de aanvraag, onomkeerbaar is. Er is dus redelijkerwijs geen verbetering te verwachten in de situatie van de aanvrager. In dit kader zal de prognose van groot belang zijn. Zegt de prognose dat de betrokkene na enige tijd zonder de benodigde hulpmiddelen of aanpassingen zal kunnen functioneren, dan mag men van kortdurende noodzaak uitgaan. Bij een wisselend beeld, waarbij verbetering in de toestand periodes van terugval opvolgen, kan echter uitgegaan worden van een langdurige noodzaak. Een medisch advies speelt bij het antwoord op de vraag of er al dan niet sprake is van een langdurige noodzaak voor de betreffende voorziening een belangrijke rol. Voor langere tijd betekent in ieder geval dat wie tijdelijke beperkingen heeft, bijvoorbeeld door een ongeluk, terwijl vast staat dat de handicap van voorbijgaande aard is, niet voor een voorziening in het kader van deze verordening in aanmerking komt. Een uitzondering hierop kan gelden bij de voorziening huishoudelijke verzorging. Deze voorziening zou immers ook in tijdelijke situaties kunnen worden toegekend.
- b. Voorzieningen die in het kader van deze verordening worden verstrekt dienen naar objectieve maatstaven gemeten de goedkoopst compenserende voorziening te zijn. Met nadruk wordt hierbij gesteld dat met het begrip compenserend bedoeld wordt: volgens objectieve maatstaven nog toereikend. Hoewel datgene wat de aanvrager als compenserend beschouwt mee zal moeten wegen in de beoordeling van het compenserend zijn van de voorziening, zal ook het criterium van het goedkoop zijn, de kosten van de voorziening, een rol spelen bij de uiteindelijke beoordeling van het al dan niet compenserend zijn van een voorziening. Het gaat immers om gemeenschapsgeld. Eigenschappen die kostenverhogend werken zonder dat zij de voorziening meer adequaat maken, zullen in principe niet voor vergoeding in aanmerking komen. Daarbij kan een overweging zijn dat de bruikbaarheid van een voorziening niet alleen door technische en functionele aspecten bepaald wordt. Tevens is het denkbaar dat een product dat duurder is dan een vergelijkbaar product, langer meegaat en dus uiteindelijk goedkoper is. Wat betreft het kwaliteitsniveau waarvan uitgegaan kan worden, moge het duidelijk zijn dat bij een verantwoord, maar ook niet meer dan dat, niveau dient te worden aangesloten. Het

is uiteraard wel mogelijk een compenserende voorziening te verstrekken die duurder is dan de goedkoopst compenserende voorziening, mits de aanvrager bereid is het prijsverschil uit eigen middelen te betalen en er geen negatieve invloed is op de levensduur en/of het onderhoud van de voorziening. Het begrip goedkoopst compenserend geeft het college mogelijkheden tot sturen binnen het beleid.

Lid 2.

Er geldt een aantal beperkingen bij het verstrekken van voorzieningen. Deze opsomming is niet-limitatief. Door wijziging van de Wmo of door jurisprudentie kan deze lijst gewijzigd worden.

- a. Algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn voorzieningen waarover een met de aanvrager vergelijkbare persoon, ook los van de beperking, zou kunnen beschikken. Deze voorzieningen hoeven niet te worden verstrekt. Dit beginsel wordt al tientallen jaren tijd gehanteerd in de sociale wetgeving (AAW/WAO, voormalige Wet-Rea, WVG) en heeft tot een omvangrijke jurisprudentie geleid, die is vastgelegd in de definitie van dit begrip, zoals die is opgenomen in artikel 1, onder 16 van deze verordening. Wat in een concreet geval algemeen gebruikelijk is, hangt dus in beginsel af van de aard van de gevraagde voorziening. Daarnaast speelt de financiële situatie van de aanvrager een rol, gezien in relatie tot de maatschappelijke normen op het moment van de aanvraag. Met name die financiële situatie van de aanvrager kan leiden tot een uitzondering op het beginsel dat geen algemeen gebruikelijke voorzieningen worden verstrekt. Uit de bovengenoemde jurisprudentie blijkt immers dat een dergelijke uitzondering zich voordoet als het inkomen van de aanvrager - mede ten gevolge van aantoonbare kosten ten gevolge van zijn beperking, onder het in diens situatie geldende bijstandsniveau dreigt te geraken. Een andere uitzondering is het ten gevolge van een plotseling optredende handicap moeten vervangen van zaken die nog niet zijn afgeschreven; dat zou zonder die handicap immers ook niet gebeuren.
- b. Een aantal wettelijke regelingen gelden als voorliggend voor de Wmo. De AWBZ, regeling Zorgverzekering en de, verordening leerlingenvervoer zijn hier voorbeelden van. Aan de andere kant kan de WMO weer als voorliggend voor met name de Wet werk en bijstand gezien worden.
- c. Voorheen was in de Wmo-verordening geregeld dat geen recht op een voorziening bestaat indien de aanvraag betrekking heeft op kosten die de aanvrager voorafgaand aan het moment van beschikken heeft gemaakt. Naar het oordeel van de CRvB geeft het college een redelijke uitleg aan die bepaling als het college de bepaling uit de Wmo-verordening niet aan een belanghebbende tegenwerpt indien het college (CRvB 11-05-2011, nr. 09/4037 WMO-T): vooraf uitdrukkelijk schriftelijk toestemming heeft gegeven; of de noodzaak, adequaatheid en passendheid van de voorziening en de gemaakte kosten achteraf nog kan beoordelen. De CRvB is van oordeel dat het enkele feit dat belanghebbende reeds is verhuisd niet zonder meer meebrengt dat daarna de noodzaak, adequaatheid en passendheid van de gevraagde voorziening niet meer kan worden vastgesteld. De CRvB acht niet uitgesloten dat het college op basis van een vaststelling van de beperkingen van belanghebbende en na inventarisatie van de door hen aangegeven belemmeringen in het gebruik van de oude woning ook zonder een huisbezoek, bijvoorbeeld aan de hand van een bouwtekening, kan beoordelen of belanghebbende belemmeringen ondervindt in het normale gebruik van die woning (CRvB 1105-2011, nr. 09/4037 WMO-T).
- d. Het begrip 'meerkosten' hangt nauw samen met het begrip 'algemeen gebruikelijk', deze twee begrippen zijn elkaars tegenhangers. De meerkosten zijn de kosten, die in een direct oorzakelijk verband staan met compenseren van de ondervonden beperking of het psychosociaal probleem, zoals die zijn genoemd in artikel 1, lid 1, onder g achtste volzin van de Wmo. Een met de persoon als aanvrager vergelijkbaar persoon zonder die beperking of dat psychosociale probleem heeft deze meerkosten per definitie niet, omdat daarvoor in diens situatie geen noodzaak is. Mede op de bestrijding van deze meerkosten, dus de kosten die voor een persoon als de aanvrager niet algemeen gebruikelijk zijn, is de Wmo gericht.
- e. Hierbij gaat het om beperkingen die door de aanvrager eenvoudig en zonder meerkosten zelf kunnen worden gecompenseerd. Bijvoorbeeld als de beperking kan worden weggenomen door het meubilair op een andere wijze neer te zetten.

- f. Bij een verzoek om vervanging van een reeds eerder verstrekte voorziening wordt onderzocht of het hulpmiddel inderdaad niet meer compenserend is voor de gebruiker. Zonodig wordt voor deze beoordeling een beoordelingsrapport opgesteld door terzake deskundigen. Alleen het feit dat de afschrijvingstermijn is verstreken is niet voldoende voor de beoordeling of een voorziening vervangen moet worden. De technische staat van de voorziening en het compenserend vermogen voor belanghebbende zijn bepalend.
- g. Onder g wordt in dit artikel aangegeven dat de aanvraag geweigerd kan worden als het gaat om een vergoeding of verstrekking die reeds eerder heeft plaatsgehad, terwijl het de aanvrager verwijtbaar is dat het middel verloren is gegaan, bijvoorbeeld door roekeloosheid of verwijtbare onachtzaamheid, dus niet indien de aanvrager geen schuld treft. Indien een ander aansprakelijk is voor het verloren gaan, dient bekeken te worden of het mogelijk is deze derde door de aanvrager hiervoor aansprakelijk te doen stellen om zodoende de kosten te kunnen verhalen. Belanghebbende dient hiervoor de nodige verantwoordelijkheid te nemen, door deze derde aansprakelijk te stellen, dan wel er zorg voor te dragen dat de schadeveroorzakende partij aansprakelijk gesteld kan worden. Indien in een woning een verstelbare keuken of een andere dure voorziening is aangebracht heeft dit gevolgen voor de te verzekeren waarde van de opstal. Dit risico dient in de opstalverzekering gedekt te worden. Indien bijvoorbeeld bij brand blijkt dat de woning onvoldoende verzekerd is, dan kan op dat moment geen beroep op deze verordening worden gedaan.
Verwijtbaar gedrag: oneigenlijk, onoordeelkundig gebruik, misbruik of het niet goed beheren van de voorziening.
- h. als uit het onderzoek blijkt dat belanghebbende niet heeft voldaan aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 25 van deze verordening, dient het compensatieverzoek gemotiveerd te worden afgewezen.
- i. voorwaarde voor het toekennen van individueel compenserende maatregelen is dat er een probleem moet zijn dat valt onder de reikwijdte van deze verordening. Indien na zorgvuldig onderzoek blijkt dat hier geen sprake van is, kan geen compensatie worden geboden.
- j. Wanneer belanghebbende verzoekt om een voorziening die niet bijdraagt aan herstel, of bij verstrekking van de voorziening zelfs tot invaliderende effecten voor de aanvrager leiden, dan worden deze voorzieningen niet verstrekt. Dit mede om onnodige kosten voor de gemeente te voorkomen.
- k. Voorzieningen die een therapeutisch doel dienen vallen niet onder de in artikel 4 van de Wmo opgenomen compensatieplicht, maar vallen onder de reikwijdte van de AWBZ.

Artikel 25. Onderzoek en Advisering

Lid 1.

Het kan noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de gevraagde voorziening een beroep te doen op een (medisch) adviseur. Als daar aanleiding voor is biedt dit artikel daartoe de mogelijkheid. Geregeld is dat het college twee mogelijkheden heeft: het college kan allereerst iemand oproepen op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen en daar die vragen te beantwoorden die nodig zijn om tot een zorgvuldig besluit te komen.

De tweede mogelijkheid is uitgebreider: deze biedt ook de gelegenheid tot onderzoek, bijvoorbeeld door een arts. Vele van de medewerkers van het Wmo-loket zijn paramedici. Ook zij doen een afweging vanuit hun kwalificaties. Bij de advisering zal de ICF terminologie gebruikt worden met het oog op de consistentie van verslag, onderzoek en beoordeling.

Het zal duidelijk zijn dat er van deze mogelijkheden alleen maar gebruik kan worden gemaakt als dit noodzakelijk is, dat wil zeggen als zonder dit onderzoek een zorgvuldige besluitvorming niet mogelijk is.

In principe mag van de aanvrager verwacht worden mee te werken. Is de aanvrager niet bereid tot medewerking, dan zal het college moeten beoordelen of zonder deze medewerking een zorgvuldig besluit te nemen is. Is dat niet mogelijk dan zal het college de aanvraag buiten behandeling kunnen stellen. Is wel een zorgvuldig besluit mogelijk dan zal dat besluit genomen moeten worden.

Lid 2.

Geeft de situaties weer waarin een adviesinstantie (over het algemeen een medisch adviseur) om advies gevraagd zal worden.

Dat kan het geval zijn als het gaat om een aanvraag van een persoon die nog niet bij de gemeente bekend is. In die situatie is het van groot belang te weten wat de aard van de problemen is en welke prognose er bestaat. Dit kan van belang zijn bij de bepaling van de voorzieningen om de gewenste resultaten te bereiken.

Is de aanvrager bekend, maar is er sprake van gewijzigde omstandigheden, dan kan er ook aanleiding zijn een advies op te vragen. Dat zal het geval kunnen zijn als die gewijzigde omstandigheden een andere kijk op de te bereiken resultaten rechtvaardigen. Het college doet zorgvuldig onderzoek en is in staat

Uiteraard zal er een medisch advies moeten zijn bij een afwijzing op medische gronden. En er kunnen zich situaties voordoen dat er anderszins behoefte bestaat aan een medisch advies. Dan biedt het laatste lid van dit artikel daartoe de mogelijkheid.

Artikel 26. Wijziging situatie belanghebbende

De eigen verantwoordelijkheid van burgers is een van de uitgangspunten van gekanteld werken in de Wmo. De nadruk ligt op oplossingen vanuit de persoon, niet op bestaande voorzieningen. De Wmo is uitsluitend bedoeld om mogelijkheden te bieden door middel van voorzieningen als het niet in iemands eigen vermogen ligt het probleem op te lossen.

Van belanghebbende wordt verwacht dat hij zich hierin verantwoordelijk opstelt en dat hij alles doet wat binnen zijn mogelijkheden ligt om zelf in een oplossing te voorzien.

Uit de Memorie van Toelichting op de Wmo blijkt dat het nadrukkelijk de bedoeling van de wetgever is dat mensen en hun omgeving zelf oplossingen bedenken en daarin een eigen verantwoordelijkheid hebben en nemen. De MvT geeft echter niet aan wat concreet wordt verstaan onder 'eigen verantwoordelijkheid nemen'. Uit verschillende rechterlijke uitspraken blijkt dat goedkeuring wordt gegeven aan het toepassen van het principe van eigen verantwoordelijkheid. (o.a. CRvB 01-06-2011, nr. 10/1031, CrvB 21-09-2011 nr09/1674 en Rechtbank Zwolle-Lelystad 27-08-2010 nr Awb 10/25). Het exacte toepassingsbereik moet nog nader in de praktijk worden bepaald.

Dit artikel en de Wmo geven in zijn algemeen inhoud aan de eigen verantwoordelijkheid door een aantal verwachtingen te formuleren die betrekking hebben op de eigen mogelijkheid om in een oplossing te voorzien. Daarbij wordt rekening gehouden met de persoonskenmerken en sociale omstandigheden van belanghebbende.

Bij een gewijzigde situatie de plicht bestaat het college hiervan op de hoogte te stellen als men kan vermoeden dat dit invloed kan hebben op de verstrekte voorziening. Te denken valt aan het feit dat een voorziening niet meer nodig is omdat er revalidatie heeft plaatsgevonden. Zo zal bij overlijden de voorziening stopgezet kunnen worden en dienen de erven dit zo snel mogelijk te melden. Uiteraard kan de gemeente in deze situatie ook via het GBA kennis hebben van deze gewijzigde omstandigheid. Maar andere omstandigheden zijn minder gemakkelijk kenbaar door de gemeente. In die situatie kan men op basis van dit artikel verwachten dat wijzigingen worden doorgegeven. Het kan overigens geen kwaad deze bepaling in de beschikking te herhalen, hetgeen de kans dat er kennis van genomen wordt aanzienlijk vergroot.

Van belanghebbende wordt verwacht dat deze verantwoordelijk is voor het verbeteren en of optimaliseren van de lichamelijke en geestelijke gezondheid en individuele psychosociale omstandigheden. Waar nodig met ondersteuning van zijn sociale netwerk en/ of (professionele) hulpverleners, mantelzorgers of vrijwilligers. Van belanghebbende wordt verwacht dat hij bij het doen van keuzes in het leven, geschikte keuzes maakt waarbij hij rekening houdt met de beperkingen die bij zijn individuele omstandigheden horen (zie ook artikel 6, tweede lid).

Er wordt van belanghebbende een actieve meewerkende houding verwacht in alle gedrag en handelen dat nodig is voor het vergroten van zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. De afwegingen en keuzes die hij in het dagelijks leven maakt dienen te getuigen van voldoende besef van eigen verantwoordelijkheid voor de omstandigheden die hij daarmee voor zichzelf creëert, alsmede gericht te zijn op het verbeteren van de omstandigheden die hij nu als een beperking ervaart en waarvoor hij een beroep doet op ondersteuning.

Verder wordt van belanghebbende verwacht dat hij meewerkt aan het onderzoek dat tot doel heeft de informatie te verzamelen die nodig is om een weloverwogen afweging te maken in de noodzaak, omvang en samenstelling van het arrangement van de compensatie.

Het college heeft het recht om voorzieningen tussentijds opnieuw te beoordelen, met een eventueel ongunstiger besluit tot gevolg, onder toepassing van een overgangstermijn. In de praktijk worden bijvoorbeeld nieuwe aanbestedingen gedaan of andere regels gemaakt die ertoe leiden dat er opnieuw beoordeeld wordt.

Artikel 27. Intrekking

Een besluit, genomen op basis van deze verordening, kan in bepaalde omstandigheden geheel of gedeeltelijk ingetrokken worden.

Dit zal gebeuren als bij de toekenning voorwaarden gesteld zijn en daar op enig moment niet of niet meer aan is voldaan. In die situatie bestaat ook de mogelijkheid tot terugvordering, indien de voorziening zich daartoe leent. Dat is in artikel 28 geregeld.

Ook de situatie dat beslist is op onjuist verstrekte gegevens biedt de mogelijkheid een genomen beschikking geheel of ten dele in te trekken. Ook in deze situatie kan terugvordering een mogelijkheid zijn.

Een derde mogelijkheid om tot intrekking over te gaan is als er sprake is van onveilig gebruik, oneigenlijk gebruik of als men de voorziening in het geheel niet gebruikt. In de beleidsregels worden deze zaken nader toegelicht.

Een beslissing wordt genomen met de bedoeling dat men daar een voorziening mee treft. Als binnen 6 maanden na het nemen van de beslissing de voorziening nog niet is getroffen, is er ook de mogelijkheid een beslissing geheel of ten dele in te trekken.

Artikel 28. Terugvordering

Indien een besluit is ingetrokken (en ook alleen maar in die situatie) kan eventueel tot terugvordering worden overgegaan. Voorwaarde is dat het recht op de voorziening is ingetrokken. Een voorziening in natura, een financiële tegemoetkoming of een Pgb kan worden teruggevorderd. Hierbij geldt een privaatrechtelijke procedure. Terugvordering van een voorziening die bestaat uit een natura-verstrekking kan ook als later blijkt dat de verstrekking onterecht is geweest doordat er onjuiste gegevens zijn verstrekt.

In de Awb staat in artikel 4:57 dat een terugvordering van een subsidiebedrag of een voorschot niet plaats vindt voor zover na de dag waarop de subsidie is vastgesteld, vijf jaren zijn verstreken. Ofwel het bestuursorgaan heeft vijf jaar de tijd, nadat het feit bekend is om tot daadwerkelijke terugvordering over te gaan.

De CRvB zoekt wat betreft terugvordering en verjaring aansluiting bij het BW, zoals blijkt uit onderstaande passage uit de uitspraak LJN BX3445, Centrale Raad van Beroep, 10/5059 WAZ. Op grond van het bepaalde in artikel 3:309 van het Burgerlijk Wetboek (BW) verjaart de rechtsvordering uit onverschuldigde betaling door verloop van vijf jaren na de dag, volgende op die waarop de schuldeiser bekend is geworden met het bestaan van zijn vordering en de persoon van de schuldenaar. Volgens vaste rechtspraak van de Raad (CRvB, 28 maart 2007, LJN BA2284) dient in het bestuursrecht aansluiting gezocht te worden bij deze bepaling en vangt de verjaringstermijn voor het nemen van een terugvorderingsbesluit met betrekking tot een onverschuldigde betaling van een arbeidsongeschiktheidsuitkering aan op het moment dat het Uvw bekend is met feiten of omstandigheden op basis waarvan voldoende duidelijk is dat een besluit omtrent terugvordering in de rede ligt.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 29. Hardheidsclausule

Juist omdat het in de Wmo om maatwerk gaat zal het college er niet aan ontkomen om, ook al is er een zorgvuldige afweging gemaakt, uiteindelijk toch te beoordelen of deze afweging niet leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.

Deze afweging zal minder vaak voorkomen dan in normale omstandigheden te verwachten is, Immers, bij de afwegingen gaat het al om een zeer persoonlijke beoordeling. Als desondanks die zeer persoonlijke afweging toch nog sprake is van een niet billijke situatie is de hardheidsclausule een vangnet. Daarbij kan de aanvrager ook een beroep doen op deze clausule.

Zonodig wordt hierbij advies ingewonnen. Dit afwijken, kan alleen maar ten gunste, en nooit ten nadele van de belanghebbende. Verder is met nadruk gemeld: in bijzondere gevallen. Het gebruik maken van de hardheidsclausule moet beschouwd worden als een uitzondering en niet als een regel. Het college moet in verband met precedentwerking dan ook duidelijk aangeven waarom in een bepaalde situatie van de verordening wordt afgeweken

Wordt de hardheidsclausule vaker voor één onderwerp gebruikt dan kan men zich afvragen of het beleid terzake niet aangepast zou moeten worden.

Artikel 30. Indexering

Bepaalde bedragen zullen jaarlijks aangepast worden zonder dat het college hier iets voor hoeft te doen. Te denken valt daarbij aan de bedragen voor de eigen bijdrage en het eigen aandeel. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zal deze bedragen jaarlijks aanpassen. Het college is op basis van dit artikel ook bevoegd eigen bedragen aan te passen.

Om deze reden is het voor de hand liggend alle bedragen in het gemeentelijke Besluit maatschappelijke ondersteuning op te nemen, zodat de bedragen snel en gemakkelijk aan te passen zijn.

Artikel 31. Evaluatie

De wet vereist evaluatie. Dit artikel biedt de mogelijkheid deze evaluatie in de tijd vast te leggen.

Artikel 32. Intrekking oude Verordening

Hierin wordt de intrekking van de oude verordening geregeld.

Artikel 33. Overgangsregelingen

De overgangssituatie bestaat eruit dat op compensatieverzoeken die voor inwerkingtreding van deze verordening worden ingediend in sommige gevallen pas na de inwerkingtreding van de nieuwe verordening wordt beschikt. Dit artikel bepaalt dat op al die aanvragen de Verordening 2010 van toepassing is. Dit regelt de rechtszekerheid van de belanghebbende en de ruimte om te wennen, dan wel te organiseren dat de nieuwe omstandigheden ook past binnen de eigen levenssfeer.

Artikel 34. Inwerkingtreding

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van deze verordening.

Artikel 35. Citeertitel

Dit artikel regelt tenslotte hoe deze verordening geciteerd wordt.